

HIRVATİSTAN

ÜLKE RAPORU

Hazırlayan : **Pınar ÖZPAK**
Ankara - February, 2011

T.C. Başbakanlık
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ

HIRVATİSTAN

► Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Center - WTO)
Birleşmiş Milletler (United Nations - UN)
Avrupa Konseyi (Council of Europe)
Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (North Atlantic Treaty Organization - NATO)
Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund - İMF)

► Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Hırvatistan; Güneydoğu Avrupa'da, Balkan Yarımadası'nın kuzeybatısında yer alan bir ülkedir. Komşuları kuzeyde Slovenya, kuzeydoğuda Macaristan, doğuda Sırbistan, güneydoğuda Bosna-Hersek ve güneyde Karadağ'dır. Batısında Adriyatik Denizi'ne kıyısı vardır.

Hırvatistan'da genel olarak iki ayrı iklim hüküm sürmektedir. Dinar sıra dağları nedeniyle kara ikliminin etkisinden korunan Adriyatik kıyılarında Akdeniz iklimi hakimdir. Dinar dağlarının kuzey ve doğu bölgelerinden itibaren ise karasal iklim görülmektedir.

En uzun sınırı 932 km ile Bosna-Hersek sınırındır. Bunu 501 km. ile Slovenya sınırı izlemektedir. Macaristan sınırı 329 km, Sırbistan bünyesinde yer alan Voyvodina bölgesi ile sınırı 241 km, Karadağ ile sınırı ise 25 km.'dir.

Siyasi ve İdari Yapı

Hırvatistan, 1102-1918 yılları arasında önce Macaristan, sonra Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun yönetimi altında bulunmuştur. 1493'ten 1687'ye kadar bazı bölgeleri Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliği altında kalmıştır.

29 Ekim 1918'de Belgrad'da kurulan Sırp-Hırvat-Sloven Krallığına (adı 1929 yılında Yugoslavya Krallığı olarak değişmiştir) katılmıştır. II. Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanyası'nın işgaline uğrayan Yugoslavya Krallığı'nda özellikle Sırbistan'a bağlı komünistler ve Çetnikler birlikte Nazi işgaline karşı savaş vermişlerdir.

II. Dünya Savaşı sırasında, 1941 Nisan ve 1945 Mayıs ayları arasında Pavelic öncülüğünde şimdiki Hırvatistan topraklarının bir bölümü ile Bosna Hersek'i kapsayan alan üzerinde Nazi yanlısı, sözde bağımsız ilk Hırvatistan devleti (NDH) kurulmuştur. Bu devlet, partizanların Zagreb'e girişi ile yıkılmıştır. 2. Dünya Savaşı sonunda Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti kurulmuştur. Cumhuriyet, Slovenya, Hırvatistan, Bosna-Hersek, Sırbistan-Karadağ ve Makedonya Cumhuriyetleri ile Voyvodina ve Kosova özerk bölgelerinden oluşmuştur.

Sırp milliyetçiliği ve saldırılarına karşı ilk resmi Hırvat direnişi 1989'da Hırvat siyasal partilerinin kurulmasıyla başlamıştır. Hırvatistan'da Mayıs 1990'da yapılan ilk serbest ve çok partili seçimler Hırvatistan Demokratik Birliği (HDZ)'nin galibiyeti ile sonuçlanmıştır. Ayrıca, düzenlenen referandum, halkın % 94'ünün bağımsız ve egemen Hırvat devleti istediği sonucunu vermiştir.

8 Eylül 1991 tarihinde Hırvatistan Parlamentosu, bağımsız ve egemen Hırvatistan devletini ilan etmiştir. Bunu Ocak 1992'de Hırvatistan'ın uluslararası alanda tanınması ve 2 Mayıs 1992'de BM üyesi olması izlemiştir. Hırvatistan, 6 Kasım 1996 tarihinde Avrupa Konseyi'ne katılmıştır.

Ülkenin bağımsızlığını kazanmasının ardından Cumhurbaşkanlığı görevini devralan Franjo Tudjman'ın 10 Aralık 1999 tarihinde ölümünün ardından 7 Şubat 2000 tarihinde yapılan seçimleri kazanan Stipe Mesiç Ocak 2005'te de ikinci kez Cumhurbaşkanı seçilmiştir. Bir sonraki başkanlık seçimleri 2010 yılında yapılacaktır.

Ülke, 1991-2000 tarihleri arasında merkez sağ eğilimli Hırvatistan Demokratik Birliği (HDZ) önderliğindeki koalisyon hükümetlerince idare edilmiştir. 2000-2003 tarihleri arasında ise iktidarda bulunan Sosyal Demokrat Parti (SDP) liderliğindeki 6 partiden oluşan İvica Račan'ın Başbakan olduğu

Koalisyon hükümeti yemin 25 Kasım 2007 tarihinde yapılan erken genel seçimlerden sonra tekrar HDZ önderliğindeki merkez sağ koalisyona bırakmıştır. Son olarak 25 Kasım 2007 tarihinde yapılan seçimlerden yine HDZ birinci parti olarak çıkmış, HDZ önderliğinde kurulan merkez sağ koalisyon hükümetine HDZ lideri Ivo Sanader Başbakanlık yapmıştır.

Başbakan Ivo Sanader'in 1 Temmuz 2009 tarihinde kişisel nedenlerle siyaseti bıraktığını ve Başbakanlık ve parti başkanlığı görevlerinden istifa ettiğini açıklamasının ardından mevcut hükümette Başbakan Yardımcısı ve Aile, Savaş Gazileri ve Nesillerarası Dayanışma Bakanı görevini sürdürmekte olan Jadranka Kosor 5 Temmuz 2009 tarihinde HDZ Başkanlığına seçilmiş ve 6 Temmuz 2009 tarihinde de yeni hükümeti açıklamıştır. Bir sonraki genel seçimler 2011 yılında yapılacaktır.

Hırvatistan Cumhuriyeti parlamenter demokrasidir. Cumhurbaşkanı, doğrudan halk tarafından beş yıl için seçilmektedir. Yürütme yetkisi Hükümet'e ait olmakla birlikte, iç ve dış politikaların tespitinde Cumhurbaşkanı'nın siyasi etkisi devam etmektedir. (2000 yılına kadar Cumhurbaşkanı oldukça geniş yetkiler tanıyan yarı-başkanlık sistemi bulunmaktaydı.)

Son Cumhurbaşkanlığı seçimleri 16 Ocak 2005 tarihinde yapılmış ve Cumhurbaşkanı Stjepan Mesic ikinci bir dönem için yeniden seçilmiştir. Cumhurbaşkanlığı üst üste en fazla iki dönem yapılabilir. Bir sonraki başkanlık seçimleri 2010 yılında yapılacaktır.

Ülke 20 idari bölge ve Zagreb şehriden oluşmaktadır. Her idari bölge ve altındaki belediyeler, yerel seçimlerde doğrudan halk tarafından, siyasi parti veya bağımsız adaylar arasından seçilen üyelerden oluşan bir genel meclise sahip bulunmaktadır.

Yargı sistemi, yerel mahkemeler, bölge mahkemeleri ve Yüksek Mahkeme'den oluşan üçlü bir yapı sergilemektedir. Yüksek Mahkeme üyeleri Parlamento (Sabor) tarafından 8 yıllığına seçilmektedir. Son dönemde uygulamaya konulan yargı reformu çalışmalarına rağmen yargı bağımsızlığının sağlanması ve mahkemelerin kurumsal imkanlarının geliştirilmesi ihtiyacı Avrupa Birliği ile Hırvatistan arasında yürütülen müzakerelerde önemli sorunlardan birisi olmaya devam etmektedir.

Yasama yetkisini kullanan Hırvatistan Parlamentosu (Sabor) 1990 Anayasasına göre en az 100, en fazla 160 üyeden oluşabilmektedir. Halihazırdaki Parlamento 153 üyeden oluşmaktadır. Ülke dışında yaşayan ve çifte vatandaşlığı bulunan Hırvatlar da (diaspora) genel seçimlerde oy kullanmaktadırlar. Ayrıca, ülkede yaşayan azınlıklara Parlamento'da toplam 8 sandalyelik kontenjan ayrılmıştır.

Genel Seçimler dört yılda bir yapılmakta, siyasi partilerin Parlamento'ya girebilmeleri için ülke genelinde en az %5 oy almaları gerekmektedir. Küçük ölçekli siyasi partiler bu engeli aşabilmek için seçim koalisyonları oluşturmaktadırlar.

Genel Ekonomik Durum

Ekonomik Yapı

GSYİH'nin Sektörlere Göre Dağılımı

	2005	2006	2007	2008	2009b	2010c	2011c	2012 c	2013 c	2014 c
Tarım	6,5	6,3	6,1	6,0	6,3	6,2	6,1	6,0	5,8	5,6
Sanayi	28,3	28,2	27,9	27,7	28,1	28,1	27,9	27,7	27,4	27,1
Hizmetler	65,2	65,4	66,1	66,3	65,6	65,7	65,9	66,3	66,8	67,2

Kaynak: www.eiu.com, b EIU tahmini. c EIU projeksiyonu.

Bağımsızlık sonrası Hırvatistan ekonomisi düşük enflasyon oranı, istikrarlı para birimi ve büyüme oranı gibi istikrar göstergesi verilere karşılık, yüksek cari açık ve dış borç oranı, düşük rekabet gücüyle tanımlanan bir ekonomik yapı görünümü kazanmıştır.

Hırvat ekonomisi devlet mülkiyetindeki işletmelere dayanan sosyalist ekonomiden serbest piyasa ekonomisine geçiş yarattığı yapısal sorunları tam olarak aşabilmiş değildir. Özelleştirme kapsamında ilk olarak bankacılık ve iletişim sektörleri özelleştirilmiştir. Ancak, enerji, demir-çelik, demiryolları, gemi inşa sanayi gibi sektörlerde özelleştirme ve yeniden yapılanma faaliyetleri henüz hedeflenen seviyeye ulaşmamıştır. Özelleştirme programının yavaş ilerlemesinde kamu idaresinin ağır işleyişinin yanı sıra yasal sorunlar, yatırımcıların özelleştirme projelerine ilgisizliği, satış koşullarının yatırımcı için uygun olmaması gibi nedenler etkili olmuştur.

Yapısal dönüşüm sürecine destek olması amacıyla 2004 yılı Ağustos ayında IMF ile imzalanan 20 aylık Stand-By Anlaşması doğrultusunda ödemeler dengesi açığını kontrol etmek ve dış borç yükünü hafifletmek için borçlanmaya ağırlık vermek amacıyla 2004 yılından itibaren sıkı para politikaları uygulanmıştır.

2005 yılı Aralık ayında uygulamaya konulan Katılım Öncesi Ekonomik Program orta vadeli makroekonomik politikaları ve yapısal reform sürecini belirlemektedir. 2006 yılı Ağustos ayında başlatılan Ulusal Kalkınma Stratejisi de orta ve uzun vadeli ekonomik hedefleri ortaya koymaktadır. IMF ve Dünya Bankası ile işbirliği makroekonomik politikaların gövdesini oluşturmakla birlikte, hükümet Kasım 2006'da sona eren anlaşmanın ardından IMF ile yeni bir Stand-By Anlaşması imzalamama kararı almıştır. Halen IMF ile devam eden bir kredi ilişkisi bulunmamakta, IMF yetkilileri ile rutin gözden geçirmeler yapılmaktadır.

Hırvatistan ekonomisinde küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) payı yıllar itibariyle artış göstermektedir. Toplam kurulu firmaların % 99'u KOBİ niteliğinde olup, toplam istihdamın % 65,5'ini KOBİ'ler sağlamaktadır. Uzun vadeli finansman sorunu yaşayan KOBİ'lere destek sağlanması hükümetin orta vadeli ekonomi politikasının önemli bir unsuru olarak görülmektedir.

Üretimde KOBİ'lerin payının artmasına paralel olarak özel sektörün üretimdeki payı da yıllar itibariyle artış göstermektedir. Ancak gemi inşa sanayi ve demir-çelik gibi önemli sektörlerde devlet mülkiyetinin devam etmesi nedeniyle kamuda çalışanların oranı anılan sektörler itibariyle yüksek bulunmaktadır.

Ülkenin genel ekonomik politikaları içerisinde dikkat çeken bir husus da üretim sürecinde sağlanan devlet yardımlarıdır. Konuya ilişkin mevcut düzenlemeleri AB mevzuatına uyumlu hale getirmek üzere hazırlanan Devlet Yardımları Kanunu 2005 yılı sonunda yürürlüğe konulmuştur. 2005 yılında sağlanan devlet yardımlarının GSYİH'ya oranı % 2,8 seviyesinde bulunmaktadır. Bu yardımların çoğunluğu gemi inşa sanayi, çelik, alüminyum sanayi ile demiryollarına sağlanmıştır. 2005 yılında uygulamaya konulan Katılım Öncesi Ekonomik Program çerçevesinde devlet yardımlarının GSYİH içerisindeki payının düşürülmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda özellikle demir-çelik ve gemi inşa sanayiine sağlanan devlet yardımlarının azaltılmasını teminen anılan sektörlerde yeniden yapılandırma projeleri hazırlanmıştır.

Ekonomi Politikaları

Hırvatistan'da yabancı yatırımlar 1 Ocak 1995 tarihinde yürürlüğe giren "İşletmeler Kanunu" ile düzenlenmiştir. Bu kanun uyarınca karşılıklılık ilkesi göz önünde tutularak yabancılara da yerli yatırımcılara tanınan hak ve yükümlülükler ile yasal statü tanınmıştır. Ayrıca yabancı yatırımcılara ek bazı garantiler de verilmiştir. Buna göre sermaye yatırımı yoluyla elde edilen haklar, kanunla veya başka bir hukuki düzenlemeyle sınırlandırılmamakta, karın serbest transferine sınırlama getirilememektedir.

Ayrıca, Hırvatistan Hükümeti 20 Aralık 2006 tarihli ve 138/06 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 1 Ocak 2007 itibariyle yürürlüğe giren yeni "Yatırım Teşvik Kanunu" ile yabancı sermayeyi ülkeye çekmek amacıyla ek teşvikler ve vergi muafiyetleri öngören düzenlemeler yapmıştır.

Yıllar itibariyle ülkeye yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarında dikkate değer artış görülmektedir. 2001 yılında yaklaşık 1.5 milyar Euro olan doğrudan yabancı sermaye yatırımları 2007 yılında 3.6 milyar Euro'ya ulaşmış, 2008 yılında bir önceki yıla göre % 19 azalarak 2.9 milyar Euro seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kişi başına doğrudan yabancı sermaye yatırımları bakımından 1993-2007 döneminde Hırvatistan 3.972 Euro ile Estonya (7.565 Euro), Çek Cumhuriyeti (6.030 Euro), Macaristan (5.052 Euro) ve Slovakya'nın (4.097 Euro) ardından bölge ülkeleri arasında beşinci sırada yer almaktadır.

1993-2008 döneminde ülkeye 20.6 milyar Euro doğrudan yabancı sermaye yatırımı yapılmıştır. Anılan dönemde yapılan yatırımlar ülkeler itibariyle incelendiğinde; yatırımların % 78'inin AB 15'ler tarafından, % 16'sının 2004 yılında AB'ye üye olan ülkeler (Macaristan, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Slovenya, Estonya, Letonya, Litvanya, Malta, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi) tarafından yapıldığı görülmektedir. Dolayısıyla ülkeye yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının içerisinde AB üyesi ülkelerin payı (25 ülke) % 94 seviyesindedir.

Doğrudan yabancı sermaye yatırımları sektörler itibariyle incelendiğinde ise; 1993-2008 dönemindeki toplam yabancı sermaye yatırımlarının % 38'inin bankacılık ve finansal hizmetler sektörüne, % 8'inin kimya sektörüne, % 7'sinin posta ve haberleşme sektörüne, % 5'inin toptan ticaret, % 4'ünün ham petrol ve doğal gaz, % 7'sinin kömür ve rafine petrol ürünleri, % 6'sının gayrimenkul, % 4'ünün perakende ticaret, % 3'ünün gıda ve içecek, %3'ünün otel ve restoran işletmeciliği ve % 16'sının diğer sektörlerde yapıldığı görülmektedir.

Hırvatistan'da özelleştirme süreci, Nisan 1991'de Hırvat Özelleştirme Fonu'nun kurulması ve ilgili yasanın yürürlüğe girmesiyle başlamıştır. Özelleştirmeye hız kazandırmak ve daha etkin hale getirmek amacıyla 1994 yılında Ekonomi ve Özelleştirme Bakanlığı kurulmuş ve 1 Mart 1996 yılında kabul edilen Özelleştirme Yasası ile mevcut yasanın bazı maddeleri değişikliğe uğramıştır.

Hükümet, Hırvatistan Post/Telekom'u 1 Ocak 1999 tarihli kararıyla, posta ve telekomünikasyon olmak üzere iki ayrı kısma ayırmış ve 1999 yılı sonunda, Hırvat Telekom (HT)'un hisselerinin % 35'i, 850 milyon dolara, 420 milyon dolar değerindeki % 16'lık diğer hisseleri de 2001 yılı Temmuz ayında "Deutsche Telekom"a (DT) satılmıştır.

Hırvatistan Petrol ve Gaz Grubu INA kar getiren bir kurum olma yönünde ciddi yapısal reformlar gerçekleştirmiştir. Parlamento kararıyla üç şirkete ayrılan INA Petrol ve Gaz Grubu'nun 2002 yılında Mart ayında % 25+1 hisse ile satışa çıkarılması ve özelleştirilmesinin 2004 sonunda tamamlanması için kararname onaylanmış ve % 25+1 hisse MOL (Macaristan)'a 2003 yılı Temmuz ayında satılmıştır. Son olarak 2008 yılı Ekim ayında MOL'e yapılan ilave satış sonrasında INA'nın toplam hisselerinin yaklaşık % 47'si MOL'e geçmiştir. Kalan hisselerin yaklaşık % 45'i Hırvat devletine, % 8'i ise bireysel yatırımcılara ait bulunmaktadır.

Hırvat Elektrik Kurumu HEP de özelleştirilecek büyük devlet kuruluşları arasındadır. Alt birimlere ayrılarak özelleştirilmesi düşünülen bu kurum için 19,7 milyar dolar değer belirlenmiştir. Slavenska Banka-Osijek'in özelleştirilmesi 1999 yılında, hisselerinin % 68,8'inin EBRD ile Landes-und Hypothekenbank (Avusturya) tarafından satın alınmasıyla tamamlanmıştır. Privredna (4. büyük banka) ve Splitska (3. büyük banka) sırasıyla Bayerisches Landesbank (Almanya) ile Uni Credito (İtalya) tarafından 2000 yılı ilk yarısında alınmıştır.

Siyasi olarak özelleştirmeye hız vermeyi amaçlayan hükümetin önündeki en önemli engel oldukça

yüksek seyreden işsizlik oranıdır. 2003 ve 2004 yıllarında Hırvatistan Özelleştirme Ajansı yerine bir başka kurumun bu görevi üstlenmesi tartışmaları süreci yavaşlatan bir diğer faktör olmuştur.

AB ile devam etmekte olan üyelik müzakerelerinde hükümetin özelleştirme politikası önemli alt başlıklardan birisi durumundadır. Özellikle gemi inşa ve çelik sanayiindeki özelleştirme çalışmalarına öncelik verilmesi AB tarafından sıklıkla hatırlatılmaktadır. Tersanelerin özelleştirilmesi çalışmaları kapsamında satış modeli ve yöntemine ilişkin olarak AB Komisyonu ve ülkedeki işçi sendikaları ile görüşmeler halen devam etmekte olup 2009 yılında satış işlemlerinin tamamlanması planlanmaktadır.

Ekonomik Performans

Global ekonomik krizin etkisiyle Hırvatistan ekonomisi 2008 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren ciddi bir yavaşlama göstermiştir. 2007 yılındaki % 5,5'lik büyüme oranından sonra 2008 yılında global ekonomik krizin etkisiyle büyüme artışı zayıflamış ve % 2,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2009 yılında ise ekonomi % 5,8 küçülmüştür.

2010 yılı bütçesinde hükümet ülkenin 2010 yılında % 0,5 oranında büyüyeceğini ve bütçe açığının GSYİH'nin % 2,7'si oranında gerçekleşeceğini öngörmüş olmakla birlikte 2010 yılının ilk iki ayındaki bütçe gerçekleştirmelerinden anılan rakamların tutturulmasının mümkün olmayabileceği anlaşılmaktadır.

2009 yılında % 9,3 azalan sanayi üretiminin 2010 yılında % 1,2 artacağı, ülkenin büyümesinde önemli faktörlerden olan ve 2009 yılında % 8,1 azalan tüketim harcamalarının 2010 yılında dikkate değer bir artış göstermeyeceği, hükümetin de harcamaları azaltıcı politika izlemesi nedeniyle 2010 yılı büyüme artışının hükümetin hedefinin altında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Uluslararası ekonomi çevrelerinin Hırvatistan'a ilişkin büyüme beklentileri 2010 ve 2011 yıllarında sırasıyla % 0,4 ve % 2,2'dir. Bütçe açığının GSYİH'ya oranının ise % 3'ün üzerinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

2009 yılında % 2,4 seviyesinde gerçekleşen enflasyon oranının ücretlerde ve iç talepte herhangi bir iyileşme olmayacağı beklentisiyle 2010 ve 2011 yıllarında da aynı seviyede gerçekleşmesi beklenmektedir.

Döviz kurlarının istikrarını sağlamak üzere 2009 yılında döviz satışı yoluyla sıklıkla piyasaya müdahale eden Hırvatistan Merkez Bankası'nın 2010 yılında da bu politikasını sürdüreceği ve yerli para birimi olan Kuna'nın değer kaybetmesine engel olacağı tahmin edilmektedir. Bu itibarla 2010 yılında döviz kurlarında önemli bir değişiklik beklenmemektedir.

Hırvatistan'ın önemli ihraç pazarlarından olan AB ülkeleri ve komşu ülkelerdeki talep daralması nedeniyle 2009 yılında Hırvatistan'ın ihracatı % 26, ithalatı % 31 azalmıştır. Dış ticaret açığındaki daralmanın etkisiyle cari açık 2008 yılında % 9 seviyesinden 2009 yılında % 5,5 seviyesine gerilemiştir. 2010 yılında cari açığın % 5,2 seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

İşsizlik ülkenin önemli makroekonomik sorunlarından birisi olmaya devam etmektedir. 2009 yılında % 14,9 olarak gerçekleşen işsizlik oranının 2010 yılında artacağı, 2011 yılından itibaren ise düşüş trendine girebileceği tahmin edilmektedir. 2010 yılı Ocak ayında işsizlik oranı % 17,7 olarak gerçekleşmiştir.

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

Ekonomik Projeksiyon Tablosu (2008-2014)

	2008	2009 b	2010c	2011c	2012	2013	2014
GSYİH (milyar dolar, cari fiyatlarla)	69,6	62,6	62,2	66,3	73,0	78,9	84,6
Reel Büyüme Oranı (%)	2,4	- 5,8	0,4	2,2	3,5	3,9	3,9
Cari İşlemler Dengesi (milyar dolar)	- 6,27	- 3,47	- 3,31	- 3,35	- 3,66	- 4,15	- 4,52
Cari İşlemler Dengesi (GSYİH'deki payı, %)	- 9,0	- 5,5	- 5,3	- 5,1	- 5,0	- 5,3	- 5,3
Kişi Başına GSYİH (dolar, cari fiyatlarla)	15.500	13.950	13.870	14.780	16.300	17.620	18.930
Kişi Başına GSYİH (dolar, PPP*)	18.350	17.540	17.860	18.490	19.560	20.790	22.170
İşsizlik Oranı (% , ort.)	13,5	14,9	17,0	15,0	13,5	13,2	13,2
Enflasyon Oranı (% , ort., TÜFE)	6,1	2,4	2,5	2,4	2,5	2,5	2,6
Enflasyon Oranı (% , ort., ÜFE)	8,6	- 0,3	2,4	2,8	2,6	2,4	3,1
Kredi Faiz Oranı (% , ort.)	10,1	11,7	10,5	9,9	9,2	9,1	9,0
Döviz Kuru (HRK/\$, yıl sonu)	5,16	5,10	5,55	5,20	5,13	5,07	5,03
Döviz Kuru (HRK/€, yıl sonu)	7,39	7,31	7,33	7,33	7,33	7,33	7,33
İhracat (fob, milyar dolar)	14,5	10,3	10,7	11,7	13,4	15,2	17,4
İthalat (fob, milyar dolar)	- 30,4	- 21,0	- 21,9	- 23,7	- 26,7	- 30,4	- 34,4
Dış Ticaret Hacmi (fob, milyar dolar)	44,9	31,3	32,6	35,4	40,1	45,6	51,8
Dış Ticaret Dengesi (milyar dolar)	-15,9	-10,7	-11,2	-12,0	-13,3	-15,2	-17,0

Sektörler

Tarım ve Hayvancılık

Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık sektörünün ülkede yaratılan katma değer içerisindeki payı % 7 ve ülkenin dış ticaretindeki payı yaklaşık % 5'dir. Tarım alanlarının % 82'si özel aile çiftlikleri şeklinde ekilip dikilmektedir. Ancak çiftliklerin ortalama büyüklüğü 2,5 hektarın altındadır.

Toplam 1,2 milyon hektarlık ekilebilir alanın % 72'sinde ekim yapılmakta, % 21'i mera ve otlak olarak kullanılmakta, % 3,6'sında meyve tarımı ve % 2,5'inde bağcılık yapılmaktadır.

Ekim yapılan tarım alanlarının % 66'sında hububat, %14'ünde yağlı tohumlar, % 11'inde yem bitkileri, % 4'ünde şekerpancarı, % 4'ünde bakliyat ve sebze, % 1'inde tütün tarımı yapılmaktadır.

Diğer taraftan, 2008 yılında tarımsal üretim % 8 oranında artış kaydetmiştir. Tarımsal üretimdeki artışa en büyük katkıyı hububat üretimi (% 15,9 artış) ve yağlı tohumlar üretimindeki artış sağlamıştır. Hayvansal üretim ise 2008 yılında bir önceki yıla göre % 1,5 oranında düşüş göstermiştir. Söz konusu düşüş büyük ölçüde domuz üretiminin azalmasından kaynaklanmaktadır.

Dünya Ticaret Örgütü Tarım Anlaşması ve Avrupa Birliği'nin Ortak Tarım Politikaları ile uyum sağlamayı hedefleyen Hırvatistan, bu amaçla; tarım sektöründe özelleştirme yoluyla aile tipi çiftliklerin yaygınlaştırılmasına önem vermektedir. Buna ek olarak, rekabeti arttırmak için, bazı tarım ürünlerine uygulanan gümrük vergilerinde indirimle gidilmiş ve tohum üretimi desteklenmeye başlanmıştır. Ülkede orman arazileri toplamı 2 milyon hektar olup, orman arazilerinin % 80'i devlet mülkiyetinde bulunmaktadır. Hırvatistan'ın yüksek kalitede kereste üretim potansiyeli vardır.

Hırvatistan oldukça gelişmiş bir balıkçılık ve balık işleme endüstrisine sahiptir. Deniz ve tatlı su balıkçılığı savaşta olumsuz etkilenmiştir. 1992'den sonra deniz balıkçılığında iyileşme kaydedilmiştir; aynı iyileşme henüz tatlı su balıkçılığında kendini gösterememiştir.

2007 yılı itibarıyla yaklaşık 52.000 ton deniz balıkçılığı ve 4.500 ton tatlı su balıkçılığı (% 50'si alabalık) olmak üzere yaklaşık olarak 56.500 ton balık üretimi yapılmıştır.

Sanayi

Hırvat endüstrisinin % 30'u savaş zamanında tahrip olmuştur. Bu durumdan en çok etkilenen sektörler ise deri, ayakkabı, tekstil sanayi ve makine üretimidir. Özellikle metal eşya ve donanım sanayi gibi stratejik iş kolları eski teknolojileri ve aşırı istihdam sonucunda verimsiz çalışmaktadırlar. Ancak işsizliği daha da artıracığı endişesiyle bu sanayilerde özelleştirmeye gidilememiştir. Sanayi işletmelerinin % 64'ü çok küçük ölçekli (9 kişiden az eleman çalıştıran), % 22,4'ü küçük ölçekli (10-49 kişi çalıştıran), % 10,3'ü orta ölçekli (50-249 kişi çalıştıran) ve % 3,2'si büyük ölçekli (250'den fazla kişi çalıştıran) işletmelerdir.

2007 yılında % 5,6 oranında artış gösteren sanayi üretimi 2008 yılında ekonomik krizin etkisiyle ciddi şekilde yavaşlamıştır. 2008 yılı Aralık ayında sanayi üretimi bir önceki yılın aynı dönemine göre % 1,5 daralmıştır. Sanayi üretimindeki yıllık artış ise % 1,6 seviyesinde kalmıştır. Bu oran 2000 yılından itibaren sanayi üretiminde kaydedilen en düşük artış oranıdır. Sanayi üretimindeki daralma dayanıklı tüketim malları ve sermaye malları üretimindeki daralmadan kaynaklanmaktadır. Bu veri 2009 yılı sanayi üretimi açısından da olumsuz bir göstere olarak değerlendirilmektedir.

2007 yılında % 5,6 oranında artan sanayi üretimi 2008 yılında global ekonomik krizin olumsuz etkisiyle % 1,6 artış gösterebilmiştir. Sanayi üretimi içerisinde ise dayanıklı tüketim malları üretimi % 3,4; sermaye malları üretimi % 2,3; enerji üretimi % 0,9 artarken tüketim malları üretimi % 6,9; ara malları üretimi % 0,8 düşüş göstermiştir.

Toplam sanayi üretiminde yaklaşık % 80 paya sahip olan ve 2007 yılında % 6,6 artış kaydetmiş olan imalat sanayi üretimi 2008 yılında % 1 artmıştır. İmalat sanayiindeki artışa en büyük katkıyı % 17,5 artışla ilaç sanayii üretimi sağlamıştır. İmalat sanayii içindeki diğer alt sektörlerin üretiminde 2008 yılında kaydedilen artışlar; metal sanayii % 5,4; basın-yayın-medya alt sektörü % 7,9; yiyecek ve içecek imalatı % 2,2 olarak gerçekleşmiştir.

Diğer taraftan, sanayii üretimi içerisinde madencilik üretimi % 1,8 azalırken, elektrik-gaz-buhar-soğutma alt sektörü % 3,9 artış kaydetmiştir.

İnşaat

2006 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık % 9,3 büyüyen inşaat sektörü 2007 yılında % 2,4; 2008

yılında ise % 11,8 büyüme kaydetmiştir.

İnşaat sektörü, 2007 yılında azalan sektörel büyüme artışına rağmen Hırvatistan'da son 5 yıl içerisinde hızla büyüyen ve bu özelliği ile de ülkenin GSYİH artışına önemli katkı sağlayan bir sektör durumundadır. İnşaat projelerinde otoyol inşaatları proje toplam değeri açısından en önemli paya sahiptir. Ardından ticari bina (ofis ve alışveriş merkezi), konut inşaatları ile boru hatları inşaatları yer almaktadır.

İnşaat sektöründeki gelişmeye paralel olarak yerli firmaların inşaat projelerindeki payı ciddi artış göstermiştir. Ülke ölçeğinde büyük projeler yürüten yerli firmalar Balkan bölgesinde ve BDT ülkelerinde kurdukları ortaklıklarla bölge düzeyindeki projelerde paylarını arttırmaya başlamışlardır.

Hırvat inşaat firmalarının 2007 yılında yurtdışında tamamladığı projelerin (USD cinsinden) parasal değeri 2006 yılına göre % 154 artış göstermiştir. 2007 yılında yurtdışında alınan projeler bakımından AB ülkeleri (özellikle Almanya) ilk sırada yer almaktadır. Kazakistan, Arnavutluk, Norveç ve Katar da 2007 yılında parasal değeri bakımından büyük inşaat projelerinin üstlenildiği ülkeler olarak sıralanmaktadır.

Turizm

Turizm, Hırvatistan ekonomisinin yeniden yapılanmasında önemli rolü olan bir sektördür. Çalışan nüfusun % 6'sına istihdam olanağı sağlamaktadır. Yatak kapasitesinin % 95'i Adriyatik kıyısındaki tesislerde bulunmaktadır. 1,800 km'lik Adriyatik sahil şeridinde 1.185 adası ve Akdeniz iklimi ve doğal güzelliği ile başta yoğunluklu olarak Avrupa'dan gelen turistlere ulaşım kolaylığı bu sektörün gelişme potansiyelini ortaya koymaktadır. Son yıllarda ülkede deniz turizmi oldukça gelişmiştir.

Sektörde mevcutların yenilenmesinin yanı sıra yüksek standartlı tesis ve otel işletmesi açığı bulunmaktadır. Yabancı yatırımcılar Hırvatistan'daki mevcut tesislerin yenilenmesine olduğu kadar yeni tesislerin inşasına da büyük ilgi göstermektedir.

Hükümet turizm sektöründe özelleştirme sürecine devam etmektedir. Istra, Primorje-Gorski Kotar, Lika-Senj, Zadarska, Šibenik-Knin, Split-Dalmacija, Dubrovnik-Neretva bölgelerindeki oteller yoğun olarak devlete aittir. Hırvatistan Özelleştirme Ajansına ait "Club Adriatic" bu otellerin satışını yönetmektedir. Ancak arazi mülkiyetinden kaynaklanan sorunların halen çözülmemiş olması yatırımcılar açısından belirsizlik yaratmaktadır.

Otelcilik alanında yatırım yapma süreci bölge seçimi, Turizm Bakanlığı bölge ofisi ile mevcut planlama dokümanlarını inceleme, bina ve yer izinlerinin alınması, arazi sahipleri ile temaslar olarak sıralanmaktadır.

Ülke en çok Alman, İtalyan, Sloven, Çek, Avusturyalı ve Macar turistler tarafından ziyaret edilmektedir. 2008 yılı itibariyle ülkeyi ziyaret eden yabancı turist sayısı 9.4 milyona ulaşmıştır.

Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Hırvatistan coğrafi konumu itibariyle Kuzey-Güney Avrupa ve Doğu-Batı Avrupa geçiş yollarının üzerinde bulunmaktadır. Batı Avrupa'ya Karadeniz'e ve Doğu Avrupa ile Baltık ülkelerini Akdeniz'e ulaştıracak iki önemli karayolu koridoru Hırvatistan'dan geçmektedir. 1997 yılında Helsinki'de yapılan Pan-Avrupa Ulaştırma Konferansı'nda karara bağlanan V. (B ve C bölümleri) ve X. koridorların Hırvatistan'dan geçen bölümlerinin inşaatı kısmen devam etmektedir.

Deniz taşımacılığının Hırvat ekonomisine katkısı 1990'dan bu yana düşüş kaydetmesine rağmen, ülkenin coğrafi yapısı ve konumu nedeniyle sektör ülke ekonomisi için büyük önem taşımaktadır. Toplam sayısı 350'ye ulaşan limanların sadece 7 tanesi uluslararası taşımacılığa uygundur. Bu limanlar Pula, Rijeka, Zadar, Šibenik, Split, Ploče ve Dubrovnik'te yer almaktadır.

Ülkede yedi uluslararası (Zagreb, Split, Dubrovnik, Zadar, Rijeka, Pula ve Osijek) ve çok sayıda küçük havaalanı bulunmaktadır. Havaalanları mülkiyetinin % 55'i devlete geri kalanı ise yerel idarelere aittir. Havaalanlarının çoğunda yolcu salonlarının ve peronların genişletilmesi ve modernizasyonu, ayrıca yeni ekipmanla donatılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Demiryolları idaresinde 2007 yılında ciddi bazı değişiklikler kaydedilmiştir. AB'nin ulaştırma ve rakebet başlıklarındaki mevzuatına uyum sağlanmasını teminen Hırvat Demiryolları İdaresi altyapı, vagon, yolcu ve yük taşımacılığı faaliyetinde bulunan 4 ayrı şirket şeklinde yeniden yapılandırılmıştır. Devam eden müzakere sürecinde demiryolları hizmetlerinin diğer girişimcilere açılması da AB tarafından gündeme getirilen hususlardandır.

Türkiye-Hırvatistan arasındaki karayolu taşımaları, 2 Temmuz 1994 tarihli Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Hakkında Anlaşma ve bu Anlaşma uyarınca yapılan Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantıları sonunda düzenlenen Protokoller çerçevesinde yürütülmektedir.

- 26-27 Şubat 2004 tarihlerinde Ankara'da KUKK
- 21-22 Eylül 2005 tarihlerinde Zagreb'de KUKK
- 07-08 Kasım 2006 tarihlerinde İstanbul'da KUKK
- 04-05 Temmuz 2007 tarihlerinde Zagreb'de KUKK
- 17-18 Haziran 2009 tarihlerinde İstanbul'da KUKK

Toplantıları yapılmış olup, toplantılar sonunda üzerinde mutabakat sağlanan hususları içeren KUKK Protokolleri imzalanmıştır.

Hırvatistan'a ve Hırvatistan üzerinden Avrupa'ya yapılan transit taşımalarımız geçiş belgesi kotasına tabidir. Dönem dönem geçiş belgesi sayısının yetersiz kalmasından kaynaklanan sorunları aşmak ve ikili ticaret hacmini yükseltmek bakımından taşımaların serbestleştirilmesi hususu önem arz etmektedir.

Son Türkiye – Hırvatistan KUKK Toplantısı 17 Haziran 2009 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiş olup, anılan Toplantıda alınan karar gereğince Hırvatistan geçiş belge sayılarında 2008 yılına oranla 5.000 adet artış sağlanmıştır.

KUKK Toplantısında geçiş belgelerine ilişkin 2009 yılı kesin kotası ve 2010 yılı geçici kotası aşağıdaki şekilde kararlaştırılmıştır.

- Euro 0 araçlar için 2.000 adet
- Euro III ve üzeri araçlar için 58.000 adet
- 3. ülke taşımaları için 1.500 adet

Hırvatistan ihraç taşımalarımızda genelde transit olarak kullandığımız bir güzergâh ülkesidir.

2007 Yılında yapılan Türkiye-Hırvatistan KUKK Toplantısında gündeme getirilen Spacva-Wels Ro-La Tren Hattı 6 Ekim 2008 tarihi itibariyle seferlerine başlamış ve 2008 yılı Aralık ayı sonuna kadar seferlerine devam etmiştir.

Ancak, 2009 yılında yaşanan ekonomik krizin etkileri taşıma sektöründe kuvvetli bir şekilde hissedilmiş ve düşen sefer sayılarına istinaden Spacva-Wels Ro-La hattı 2009 yılı Mart ayına kadar geçici olarak durdurulmuştur.

2009 yılında yapılan KUKK Toplantısında Hırvatistan heyetinde yer alan bir temsilci tarafından Spacva-Wels Ro-La hattının kesintilere uğradığı, ancak Hırvatistan ile Slovenya arasında tren güzergâhlarına ilişkin daha kısa mesafe ve uygun maliyet ile yeni bir proje üzerinde çalışmalar yapıldığı ve bu projenin ancak 2010 yılında tamamlanabileceği belirtilmiştir.

Hırvat tarafı, bu hattın Türk taşıtları tarafından kullanılması halinde, her bir Ro-La seferi (bir gidiş-dönüş) için bir ödül izin belgesi verileceğini, Türkiye'den Hırvatistan limanlarına Ro-Ro hatlarından gelen Türk taşıtlarının geçiş belgesi olmaksızın Hırvatistan'a veya Hırvatistan'dan transit olarak taşımalarını gerçekleştirebileceklerini belirtmiştir. Ancak bu zamana kadar konu ile ilgili olarak Hırvat tarafından olumlu herhangi bir bilgi alınmamıştır.

Deniz Ulaştırması

Güneydoğu Avrupa Bölgesi'ndeki ülkeler ile kurulacak düzenli hatların sadece yük taşımacılığı yönü ile değil, yolcu trafiği ve turizm açısından da değerlendirilmesinin ülkemiz kurvaziyer turizminin gelişimine fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Zira Hırvatistan'ın bu amaç için ideal bir ülke olduğu değerlendirilmektedir.

Hava Ulaştırması

İki ülke arasında Hava Ulaştırması Anlaşması 12 Nisan 1994 tarihinde imzalanmıştır. THY tarafından haftanın 5 günü İstanbul ile Zagreb arasında tarifeli sefer düzenlenmektedir. Hırvatistan ile sivil havacılık ilişkilerimiz olumlu bir seyir izlemektedir.

Haberleşme

Haberleşme sektörü son beş yıldır büyüme göstermektedir. Bu dönemde dijital telefon ve mobil telekom uygulamalarına da geçilmiştir. Hatların % 90'ı dijitaldir. Mobil telefon kullanımı % 82'ye ulaşmıştır.

Ülkede 10 adet sabit telefon hizmeti sağlayıcısı ve 3 adet mobil telefon hizmeti sağlayıcısı faaliyet göstermektedir. Sektörde piyasaya giriş ve rekabet koşulları Hırvatistan Telekomünikasyon Ajansı tarafından takip edilmektedir. Önümüzdeki dönem için hükümetin haberleşme politikasının GSM ve sabit telefon hatlarının çoğaltılması ve öncelikle kamu binaları ve okullar için İnternet ve kablolu televizyon sisteminin yaygınlaştırılması olarak özetlenebilir.

Enerji

Ülke, enerji ihtiyacının % 59'unu doğal gazdan, % 41'ini petrolden ve % 1'ini hidroelektrik ve termoelektrik santrallerden sağlamaktadır. Adriyatik kıyısında ülkenin karasuları içinde bulunan petrol yatakları oldukça önemlidir. Petrol yataklarının işletilmesi ve geliştirilmesi konusuna özel önem verilmektedir.

Hırvatistan'da 20 adeti karada (Koprivnica yakınlarında) ve 5 adeti Adriyatik'de (Kuzey Adriyatik) olmak üzere toplam 25 alanda doğalgaz çıkarma faaliyeti yürütülmektedir.

Mevcut kaynakların kullanılması sonucu 2020 yılında ülkenin toplam doğalgaz ihtiyacının %60'ını ithalat yoluyla karşılaması gerekeceği tahmin edilmektedir. Bu itibarla Ekonomi Bakanlığı tarafından 2008 yılı Ekim ayında kamuoyuna açıklanan 2010-2030 dönemi Enerji Stratejisi raporunda; mevcut ve gelecekteki arz-talep koşulları dikkate alınarak Hırvatistan'ın doğalgaz depolama ve taşıma imkanlarının geliştirilmesi ve Rusya doğalgazına alternatif hatların geliştirilmesi öncelik olarak sıralanmaktadır.

INA, Haziran 2000'de parlamento kararı ile özelleştirilmek üzere üç ayrı birime ayrılan petrol ve gaz arama, üretim ve dağıtım şirketi INA Petrol ve Gaz Grubu'nun 2002 yılında Mart ayında % 25+1 hisse ile satışa çıkarılması ve özelleştirilmesinin 2004 sonunda tamamlanması için kararname onaylanmış ve % 25+1 hisse MOL (Macaristan)'a 2003 yılı Temmuz ayında satılmıştır. Son olarak 2008 yılı Ekim

ayında MOLE yapılan hava satış sözleşmesinde İTAN'ın toplam hisselerinin yaklaşık % 47'si MOLE'e geçmiştir. Kalan hisselerin yaklaşık % 45'i Hırvat devletine, % 8'i ise bireysel yatırımcılara ait bulunmaktadır.

Ülkede elektrik enerjisi üretimi, dağıtımı ve işletmesi devlete ait olan Hırvat Elektrik Kurumu'na (HEP) bağlıdır. 18 hidroelektrik santraline, 9 termik santrale, Slovenya'daki nükleer santrallerin yarısına ve elektrik dağıtım hatlarına sahip olan HEP'de özelleştirilme süreci devam etmektedir. Temmuz 2008'de elektrik piyasasında liberalizasyona geçilmiş ve rekabete açılmış olmasına karşın piyasa koşulları nedeniyle HEP tekel konumunu korumaktadır.

Bankacılık

Hırvatistan'ın bankacılık sektörü diğer Doğu Avrupa ülkelerine kıyasla daha gelişmiş durumdadır. 2000 yılı sonunda ülkenin en büyük bankası olan Zagrebačka Banka'nın hisselerinin % 65'i UniCredito (İtalya) ve Allianz (Almanya)'ın da aralarında bulunduğu yabancı ortaklara devredilmiştir.

İkinci büyük banka olan Privredna Banka Zagreb'in hisselerinin % 66'lık kısmı, Banca Commerciale Italiana tarafından 2000 yılında alınmıştır. Fransız bankası olan Societe Generale bankası Haziran 2006'da Hırvatistan'ın üçüncü büyük bankası Splitska Banka'nın hisselerinin büyük bir kısmını satın almıştır. Alman Bayerische Landesbank'ın Rijeka Banka'nın (Yeni adıyla Erste&Steiermärkische Rijeka d.d) hisselerini elde etmesiyle yabancı ortaklı bankaların pazardaki ağırlığı artmıştır. 2007 yılı sonu itibariyle yabancıların mülkiyetindeki bankaların toplam bankacılık sektöründeki payı % 90,8'e ulaşmıştır.

2008 yılı sonu itibariyle ülkede (16'sı yabancı, 16'sı yerli ve 2'si devlet mülkiyetinde olmak üzere) 34 banka bulunmaktadır. 6 büyük banka (Zagrebačka, Privredna, Hypo, Raiffeisen, Erste ve Societe Generale- Splitska Banka) bankacılık piyasasının % 75'ine sahip bulunmaktadır. 2008 yılı itibariyle bankacılık sektöründeki toplam varlıkların (% 90,8'ü yabancı ve % 4,8'i yerli olmak üzere) % 95,6'sı özel sektöre aittir. Devlet mülkiyetinde olan Hırvatska Postanska Banka'nın halka arz şeklinde satılması planlanmaktadır.

Bankalar dışındaki finansal kuruluşların finans piyasasındaki payı son 5 yılda artış göstermiştir. Özellikle emeklilik ve yatırım fonlarındaki artış nedeniyle bankacılık dışındaki finansal kuruluşların piyasa payı 2004 yılında % 18,6 iken 2007 yılı sonu itibariyle % 27'ye yükselmiştir. Kasım 2005 tarihinde bankacılık dışındaki finansal kuruluşların faaliyetlerinin denetlenebilmesi amacıyla bir Üst Kurul oluşturulmuş ve uygulamadaki yasal boşlukların ortadan kaldırılabilmesini teminen bir Sigortacılık Yasası çıkarılmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Yıllar itibariyle ülkeye yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarında dikkate değer artış görülmektedir. 2001 yılında yaklaşık 1,5 milyar Euro olan doğrudan yabancı sermaye yatırımları 2008 yılında 4,2 milyar Euro'ya ulaşmıştır. 2009 yılı Ocak-Eylül döneminde ülkeye yapılan yabancı sermaye tutarı ekonomik krizin etkisiyle 1,7 milyar Euro'ya gerilemiştir. 1993-2009 (Eylül) döneminde ülkeye toplam 23,6 milyar Euro doğrudan yabancı sermaye yatırımı yapılmıştır.

Kişi başına doğrudan yabancı sermaye yatırımları bakımından 1993-2008 döneminde Hırvatistan 5.315 Euro ile Estonya, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan'ın ardından bölge ülkeleri arasında dördüncü sırada yer almaktadır.

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

	2005	2006	2007	2008	2009b	2010c	2011c
Doğrudan Yabancı Yatırımlar (milyar dolar)	3,5	5,0	4,8	2,8	3,0	3,0	2,8
DYY İhracı (milyar dolar)	- 0,26	- 0,24	- 0,19	- 1,00	- 0,50	- 0,40	- 0,40
Net DYY (milyar dolar)	3,2	4,7	4,6	1,8	2,5	2,6	2,4
DYY / GSYİH (%)	7,9	9,4	6,9	4,5	4,8	4,5	3,8
DYY / Gayri Safi Sabit Sermaye Yatırımı (%)	27,0	32,4	25,0	17,4	18,7	17,2	14,2
DYY Stoku (milyar dolar)	18,2	23,2	28,0	30,8	33,8	36,8	39,6
Kişi Başına DYY Stoku (dolar)	4.057	5.168	6.238	6.865	7.537	8.211	8.843
DYY Stoku / GSYİH (%)	41,4	43,9	40,2	49,2	54,4	55,6	54,2
Dünya DYY Akışındaki Payı (%)	0,3	0,3	0,5	0,3	0,3	0,2	0,2
Dünya DYY Stoğundaki Payı (%)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

Kaynak: www.eiu.com

Ülkeler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Yabancı yatırımlar ülkeler itibarıyla incelendiğinde; 1993-2009 (Eylül) döneminde yapılan yatırımlarda Avusturya'nın % 27, Hollanda'nın % 17, Almanya'nın % 11, Macaristan'ın % 9 ve Fransa'nın % 6 pay ile ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. AB üyesi ülkelerin Hırvatistan'a yapılan doğrudan yabancı yatırımlardaki payı % 90 seviyesindedir.

Sektörler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan yabancı sermaye yatırımları sektörler itibarıyla incelendiğinde; 1993-2009 (Eylül) döneminde gerçekleşen toplam yabancı sermaye yatırımlarının % 36'sının bankacılık ve finansal hizmetler sektörüne, % 11'inin toptan ticaret, % 7'sinin kimya, % 6'sının kömür ve rafine petrol ürünleri, % 5'inin posta ve haberleşme, % 5'inin gayrimenkul, % 4'ünün perakende ticaret, % 4'ünün ham petrol ve doğal gaz, % 4'ünün mineral ürünler, % 3'ünün otel ve restoran işletmeciliği ve % 16'sının diğer sektörlerle yapıldığı görülmektedir.

Yatırımlarda Öncelikli Alanlar

Hırvatistan'da yatırım teşvikleri 20 Aralık 2006 tarihli ve 138/2006 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 1 Ocak 2007 itibarıyla yürürlüğe giren Yatırım Teşvik Kanunu (Kanun) kapsamında düzenlenmektedir. Ayrıca 20 Haziran 2008 tarihli ve 64/2007 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yatırım Teşvik Yönetmeliği'nde de yatırım teşvikleri başvuru usul ve esasları ile teşviklerin izlenmesine ilişkin hükümler bulunmaktadır.

Söz konusu Kanun'da yatırım teşviklerinden faydalanabilecek sektörler ile teşvik unsurları tanımlanmış olup mevcut uygulama aşağıda ana başlıklar itibarıyla özetlenmektedir.

Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

Hırvatistan'da serbest bölgelere ilişkin uygulamalar temel olarak 1996 yılında yürürlüğe konulan ve 2005 ve 2008 yıllarında revize edilen Serbest Bölgeler Kanunu ve 2008 yılında çıkarılan Serbest Bölgeler Yönetmeliği çerçevesinde düzenlenmektedir. Ayrıca, Gümrük Kanunu ve Yatırım Teşvik Kanunu'nda da serbest bölgelere ilişkin hükümler yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat kapsamında firmaların serbest bölgede üretim, depolama, toptan satış, dış ticaret, hizmet ticareti, teknoloji geliştirme, araştırma-geliştirme ve aracılık faaliyetinde bulunmalarına izin verilirken; perakende satış ve bankacılık ve diğer finansal faaliyetler ile sigortacılık faaliyetinde yapmalarına müsaade edilmemektedir.

Kendi işyerini inşa etmek suretiyle faaliyette bulunacak olan yatırımcı-kullanıcı firmalar 1 milyon Kuna (yaklaşık 135.000 Euro)'nın üzerinde yatırım yapmaları halinde 5 yıl kurumlar vergisinden muaf tutulmaktadır. Diğer kullanıcı firmalar ise ülke genelinde %20 olan kurumlar vergisini %50 indirimli olarak ödemektedirler. Serbest bölgelerdeki mal giriş ve çıkışları gümrük vergisi ve KDV'den muafır (KDV muafiyeti Hırvatistan'ın AB'ye üye olmasının ardından kaldırılacaktır). Ayrıca serbest bölgelerde yürütülen faaliyetlerde Dış Ticaret Kanunu ve Kambiyo Mevzuatı hükümleri uygulanmamaktadır.

Hırvatistan Ekonomi Bakanlığı verilerine göre 2009 yılı itibarıyla toplam 13 serbest bölge faaliyet göstermektedir. Serbest bölgelerde toplam 263 kullanıcı firma faaliyet göstermekte ve 8347 kişi istihdam edilmektedir. Kullanıcı firmaların çoğunluğu küçük ve orta ölçekli işletmelerdir.

Ülkede İş Kurma Mevzuatı

Hırvatistan'da Şirket Kurulumuna ve Ofis Açmaya İlişkin Yasal Düzenlemeler

Hırvat vatandaşı gerçek ve tüzel kişiler ile yabancı gerçek ve tüzel kişiler Hırvatistan Şirketler Kanunu çerçevesinde şirket kurabilmektedir. Bu anlamda uygulanan prosedür bakımından yerli ve yabancı ayrımı yapılmamaktadır. Firmalar genellikle kuruluş aşamasında bir Hırvat avukat veya danışmandan destek almaktadırlar. Hırvatistan'da kurulu şirketlerin %80'i Limited Şirket (d.o.o.) statüsünde bulunmaktadır. Özellikle küçük ve orta ölçekli firmalar Limited Şirket olarak faaliyet göstermekte, bankalar, sigorta şirketleri, büyük ölçekli ticari firmalar ise Anonim Şirket olarak yapılanmaktadır.

Limited Şirket kurarken, öncelikle şirket sahibi veya ortakları tarafından şirket kuruluş sözleşmesinin hazırlanması ve noterden onaylatılması gerekmektedir. Noter onayının ücreti şirket sermaye miktarına bağlı olarak değişmektedir. Şirket sözleşmesinde kurucu veya kuruculara ilişkin bilgiler, şirketin adı (şirket kuruluş sözleşmesi hazırlanmadan önce Ticaret Mahkemesi'ne gidilerek şirkete verilmesi planlanan ismin daha önce başka bir şirket tarafından tescil edilip edilmediği öğrenilmelidir), şirketin merkez ofisi (Hırvatistan sınırları içerisindeki şirket adresi belirtilmelidir), kuruluş sermayesi, şirketin faaliyet alanı, şirketin idari yapısına ilişkin bilgiler yer almalıdır. Şirket kuruluş sözleşmesi noterde onaylatıldıktan sonra bir başvuru formu ile Ticaret Mahkemesi'ne başvurulması gerekmektedir. Ticaret Mahkemesi tescil işlemlerini tamamladıktan sonra firma tescil bilgilerini yayımlanmak üzere Resmi Gazete'ye (Narodne Novine -NN) ve günlük gazetelere göndermektedir. Şirket kuruluş işlemlerine yardımcı olmak amacıyla Hırvat hükümeti tarafından Hitro.Hr (www.hitro.hr) isimli bir birim kurulmuş olup, anılan birim büyük şehirlerde bulunan Finansal Ajans (FINA)'ların bünyesinde faaliyet göstermektedir.

Türkiye'deki bir şirketin Hırvatistan şubesini/birimini açmak için ise, öncelikle Yabancı Temsilcilikler Sicil Dairesi'nde tescil kaydı yaptırılması gerekmektedir. Tescil başvuru formu; firma ismini, Türkiye'deki merkez ofisin isim ve adresini, Hırvatistan'da kurulacak ofiste/şubede çalışacak kişilerin isim ve soyadlarını (Hırvatistan vatandaşları için sosyal güvenlik numarasını, yabancı çalışanlar için pasaportta yer alan bilgileri) içermelidir. Ayrıca, şirketin Hırvatistan'da şube açma kararına ilişkin bir belge, şirketin kuruluşuna ilişkin belge, Hırvatistan'da açılması planlanan ofisin/şubenin faaliyetlerinin tanımlandığı bir yazı, Hırvatistan'da açılacak şubede çalışacak kişinin atamasına/tayinine ilişkin karar belgesi ve Hırvatistan Hükümetine ödenmesi gereken harcin ödendiğine dair belgenin başvuru formuna eklenmesi gerekmektedir. Söz konusu belgelerin sertifikalı bir tercüman tarafından Hırvatça'ya tercümesinin yaptırılmış olması gerekmektedir. Zagreb Üniversitesi'nde Türkoloji (Türk Dili) Bölümü bulunmakta olup, anılan okul mezunları veya öğrencilerinin tercüman veya eleman olarak istihdam edilebilmesi mümkün bulunmaktadır.

Kaynaklar: T.C. Zagreb Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği
Hırvatistan Ticaret ve Yatırımı Geliştirme Ajansı

Yatırımlara Sağlanan Teşvikler

1) Vergi indirimi: Yapılan yatırımın parasal büyüklüğüne ve istihdam edilen kişi sayısına bağlı olarak yatırımın yapıldığı tarihten itibaren 10 yıl için kurumlar vergisi indirimi sağlanabilmektedir (Hırvatistan'da normal kurumlar vergisi oranı %20'dir). Ayrıca yatırım projesinde öngörülen istihdam seviyesine yatırımın ilk yapıldığı tarihten itibaren maksimum 3 yıl içinde ulaşılması gerekmektedir.

2) Gümrük vergisi muafiyeti: Yatırımla ilişkili olarak 84, 85, 86, 87 (1500 cc.'den büyük motor hacimli otomobiller hariç), 88, 89 ve 90. fasıllardan yapılacak ithalatta gümrük vergisi muafiyeti sağlanmaktadır.

3) İstihdam desteği: Yatırımın yapıldığı bölgedeki işsizlik oranına bağlı olarak yatırım kapsamında yaratılan istihdamın maliyetine destek sağlamak üzere değişen oranlarda geri ödemesiz nakit yardım sağlanmaktadır. Destek miktarı istihdam maliyetinin %10 ila %20'si arasında değişmekte, maksimum 1.500 ila 3.000 Euro olarak sağlanmaktadır. Aşağıdaki tabloda destek miktarı yer almaktadır.

4) Eğitim desteği: İşletmede istihdam edilen personelin eğitimi için verilecek eğitimin niteliğine ve işletmenin büyüklüğüne göre değişen oranlarda geri ödemesiz nakit eğitim desteği yardımı sağlamak suretiyle eğitim maliyetinin bir kısmı karşılanmaktadır. Bu kapsamda sağlanan destek oranları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Ayrıca Kanun'da genel eğitim ve spesifik eğitim ile eğitim maliyeti kapsamında kabul edilebilecek harcama kalemleri ayrıntılı olarak tanımlanmaktadır.

5) Teknoloji merkezleri ve stratejik iş merkezleri kurulmasına ilişkin teşvikler: İstihdam desteği başlığında yer alan tabloda belirtilen destek oranları; teknoloji merkezlerine ilişkin yatırımlarda %50, stratejik iş destek merkezlerine ilişkin projelerde ise % 25 artırımlı olarak uygulanmaktadır. Bu çerçevede, teknoloji merkezleri ve stratejik iş destek merkezlerine ilişkin projelerde sağlanabilecek istihdam destek oranları sırasıyla aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Yukarıdaki tabloda belirtilen istihdam desteğine ilave olarak; teknoloji merkezlerinin yatırımları kapsamında satın alacakları yüksek teknoloji ihtiva eden ekipmanların finansmanı için satın alınan ekipmanın bedelinin %5'i (maksimum 500,000 Euro karşılığı HRK) geri ödemesiz nakit yardım şeklinde sağlanmaktadır.

6) Büyük yatırım projeleri ile ekonomik önemi olan yatırım projelerine sağlanan ilave destekler: Finansal değeri minimum 15 milyon Euro karşılığı HRK olan ve yatırımın yapılacağı tarihten itibaren 1 yıl içerisinde minimum 100 istihdama ulaşması öngörülen yatırımlar (yeni bir fabrika veya sanayi tesisi kuruluşu, yeni teknoloji ihtiva eden büyük yatırımlar) bu kapsamda özel destek unsurlarından faydalandırılmaktadır.

Yatırımın ülke ekonomisine ve istihdamına katkısı, mevcut bölgesel kalkınma politikalarına katkısı, işsizliğin ülke ortalamasının üzerinde seyrettiği bölgelerde yapılıp yapılmadığı, yatırımın yapıldığı sektöre muhtemel katkısı gibi unsurlar da yatırımın ekonomik önemi olan bir yatırım (investments of substantial economic interest) olup olmadığı hususunda yapılacak değerlendirmede esas alınmaktadır.

Bu kapsamda, büyük yatırım projelerinin yapıldığı bölgedeki işsizlik oranının %20'nin üzerinde olması halinde sabit yatırım maliyetinin (fabrika kurulması, makina-ekipman alımı) %5'i (maksimum 1 milyon Euro karşılığı HRK) destek olarak sağlanmaktadır. Yatırımla ilişkili altyapı imkanlarının geliştirilmesi veya inşasına ilişkin projelerde ise proje maliyetinin %5'i (maksimum 500,000 Euro karşılığı HRK) karşılanmaktadır.

Ülkedeki İhaleler

1.1.2008 tarihinde yürürlüğe giren Kamu İhale Kanunu (25.10.2007 tarihli ve 110/2007 sayılı Resmi Gazete) ve 1.2.2008 tarihli ve 13/2008 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Kanunu Uygulama Yönetmeliği çerçevesinde Hırvatistan'ın kamu alımlarına ilişkin mevzuatı Avrupa Birliği mevzuatına uyumlu hale getirilmiştir. Buna göre 70.000 HRK (yaklaşık 9.500 Euro) ve üzerindeki kamu alımları anılan kanuna tabi olup Resmi Gazete'nin elektronik ortamında (<http://oglasnik-jn.nn.hr>) ilan

edilmesi gerekmektedir.

Hırvatistan Kamu İhale Ofisi - www.javnabava.hr

Kamu İhaleleri İzleme Komisyonu - www.dkom.hr

T.C. Zagreb Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği web sayfasında yer alan ihaleler için:

www.musavirlikler.gov.tr/tumhaberler.cfm?HaberTur=Haber&dil=TR&ulke=HR

► Dış Ticaret

Ülkenin Dış Ticareti

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyar Dolar)

	2005	2006	2007	2008	2009b	2010c	2011c
İhracat (fob, milyar dolar)	10,6	12,6	14,5	10,3	10,7	11,7	13,4
İthalat (fob, milyar dolar)	21,1	25,6	30,4	21,0	21,9	23,7	26,7
Dış Ticaret Hacmi (fob, milyar dolar)	31,7	38,2	44,9	31,3	32,6	35,4	40,1
Dış Ticaret Dengesi (milyar dolar)	-10,5	-13,0	-15,9	-10,7	-11,2	-12,0	-13,3

Kaynak: www.eiu.com

İhracatında Başlıca Ürünler

Hırvatistan dış ticaretinin fasıllar itibarıyla son üç yıllık verileri için tıklayınız.

İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

	2007	2008	2009
GTİP TOPLAM	12.360	14.124	10.474
2710 Petroleum oils, not crude	1.091	1.220	855
8901 Cruise ship, cargo ship, barges	1.298	1.480	691
8504 Electric transformer,static converter (for example rectifiers)	297	423	455
2711 Petroleum gases	360	417	380
3004 Medicament mixtures (not 3002, 3005, 3006), put in dosage	272	285	308
4407 Wood sawn/chipped lengthwise, sliced/peeled	233	256	183
9401 Seat (o/t dentists' & barbers' chairs, etc), &part thereof	240	230	173
8541 Diodes/transistors&sim semiconductor devices; etc	109	150	143
6403 Footwear, upper of leather	135	142	136
8708 Parts & access of motor vehicles	154	178	134
3102 Mineral or chemical fertilizers, nitrogenous	126	185	128
2523 Cements, portland, aluminous, slag, supersulfate & similar hydraulic c	143	176	124
1701 Cane or beet sugar and chemically pure sucrose, in solid form	204	172	123
3901 Polymers of ethylene, in primary forms	167	199	118
6110 Jerseys, pullovers, cardigans, etc, knitted or crocheted	105	126	112
8544 Insulated wire/cable	157	140	109
6115 Panty hose, tights, stockings & other hosiery, knitted or crocheted	70	82	99
8411 Turbo-jets, turbo-propellers and other gas turbines	57	84	98
7606 Aluminum plates, sheets and strip, of a thickness exceeding 0.2mm	135	140	95
9403 Other furniture and parts thereof	118	127	91
2716 Electrical energy	89	100	90
0302 Fish, fresh, whole	81	85	90
2402 Cigars, cheroots, cigarillos & cigarettes	106	100	88
7010 Carboy,bottle & other container of glass	76	87	86

7302 Structures (rods,angle, plates) of iron & steel nes	94	124	81
7204 Ferrous waste and scrap; remelting scrap ingots or iron or steel	130	161	74
1005 Maize (corn)	10	46	73
6203 Men's suits, jackets, trousers etc & shorts	99	99	68
7326 Articles of iron or steel nes	79	98	67
7607 Aluminum foil of a thicknes not exceeding 0.2mm	72	81	66
4205 Articles of leather or composition leather, nes	63	89	65
2106 Food preparations, nes	50	61	65
9032 Automatic regulating or controlling instruments and apparatus	78	72	64
9302 Revolvers and pistols, other than those of heading no 93.03 or 93.04	38	42	61
3903 Polymers of styrene, in primary forms	100	94	60
7304 Tubes, pipes and hollow profiles, seamless, or iron or steel	42	39	58
1806 Chocolate and other food preparations containing cocoa	60	61	58
2103 Sauces mixed condiments & mixed seasonings	54	60	57
4401 Fuel wood; wood in chips or particles; sawdust&wood waste&scrap	28	35	56
Diğer ürünler	5.485	6.288	4.509

Kaynak: www.trademap.org

İthalatında Başlıca Ürünler

Tabloda yer alan GTİP numaralarına tıklayarak ithalatın ülkelere göre dağılım verilerine ulaşabilirsiniz.

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

	2007	2008	2009
GTİP TOPLAM	25.829	30.727	21.203
2709 Crude petroleum oils	2.188	2.569	1.791
8703 Cars (incl. station wagon)	1.477	1.622	714
3004 Medicament mixtures (not 3002, 3005, 3006), put in dosage	567	640	619
2710 Petroleum oils, not crude	771	1.347	602
2716 Electrical energy	437	606	571
2711 Petroleum gases	348	563	454
8517 Electric app for line telephony,incl curr line system	434	494	355
8471 Automatic data processing machines;optical reader, etc	354	354	249
9403 Other furniture and parts thereof	304	321	241
8419 Machinery,plant/lab,involving a change of temp ex heating,cooking,etc	93	95	209
7208 Flat-rolld products of iron/non-al/s wdth>/=600mm,hr,not clad	324	435	185
4818 Toilet paper, handkerchiefs, tissues, napkins, table cloths, diapers,	157	173	167
7308 Structures (rods,angle, plates) of iron & steel nes	205	259	167
8443 Printing machinery; machines for uses ancillary to printing	167	202	150
8528 Television receivers (incl video monitors & video projectors)	210	245	149
8708 Parts & access of motor vehicles	171	195	146
8421 Centrifuges, incl centrifugal dryers; filtering/purifying machinery	100	107	140
6403 Footwear, upper of leather	158	172	138
8704 Trucks, motor vehicles for the transport of goods	358	389	136
8544 Insulated wire/cable	170	199	130
4011 New pneumatic tires, of rubber	139	164	124
8430 Moving/grading/scraping/boring machinery for earth	21	78	124
0203 Meat of swine, fresh, chilled or frozen	93	113	123

7601	Unwrought alumimum	215	224	122
8901	Cruise ship, cargo ship, barges	547	731	120
3402	Organic surface-active agents, washing & clean preparations, nes	115	138	120
8802	Aircraft, (helicopter,aeroplanes) & spacecraft (satellites)	48	157	119
8541	Diodes/transistors&sim semiconductor devices; etc	62	110	116
2106	Food preparations, nes	114	129	111
3002	Human & animal blood; antisera, vaccines, toxins, micro-organism cultu	81	105	111
8481	Tap,cock, valve for pipe,tank for the like,incl pressure reducing valve	129	150	110
9401	Seat (o/t dentists' & barbers' chairs, etc), &part thereof	137	159	110
8702	Public-transport type passenger motor vehicles	69	68	107
3920	Other plates, sheets, film, foil, tape, strip of plastics etc.	111	137	102
8903	Yachts & other vessels for pleasure or sports	210	340	100
8905	Light vessel,dredger;floating dock;floating/submersible drill platform	12	4	99
8418	Refrigerator, freezer, etc	136	148	94
1905	Bread, biscuits, wafers, cakes and pastries	84	102	94
3923	Plastic packing goods or closures stoppers, lids, caps, closures, plas	100	108	94
7214	Bars&rods of iron/non-al/s, nfw than forged, hr, hd,/hot-extruded	143	165	91
	Diğer ürünler	14.272	16.412	11.698

Kaynak: www.trademap.org

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (Milyon Dolar)

	2007	2008	2009
TOPLAM	25.829	30.727	21.203
İtalya	4.146	5.261	3.273
Almanya	3.719	4.116	2.863
Rusya	2.619	3.201	2.006
Çin	1.603	1.886	1.441
Slovenya	1.534	1.712	1.213
Avusturya	1.368	1.509	1.063
Macaristan	757	977	688
Fransa	932	1.001	632
Bosna Hersek	734	819	567
ABD	489	630	543
İsviçre	404	444	472
Polonya	506	600	426
Hollanda	442	536	425
Çek Cumhuriyeti	558	631	424
İngiltere	466	581	368
İspanya	457	475	342
Belçika	284	311	310
Türkiye	450	477	304
Japonya	417	440	287
Azerbaycan	0	0	283
Diğer ülkeler	3.945	5.121	3.271

Kaynak: www.trademap.org

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (Milyon Dolar)

	2007	2008	2009
TOPLAM	12.360	14.124	10.474
İtalya	2.360	2.695	1.994
Bosna Hersek	1.783	2.178	1.347
Almanya	1.237	1.518	1.148
Slovenya	1.021	1.098	776
Avusturya	756	816	565
Sırbistan	666	778	562
ABD	348	351	236
İngiltere	240	336	223
Fransa	276	298	210
Malta	264	212	206
Macaristan	270	339	185
Karadağ	155	187	171
BAE	129	126	169
İsviçre	139	139	155
Rusya	157	186	154
Türkiye	67	88	140
Hollanda	126	179	139
Makedonya	117	143	122
Kıbrıs Rum Kesimi	10	145	116
Polonya	119	141	114
Diğer ülkeler	2.123	2.169	1.741

Kaynak: www.trademap.org

► Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

Dış Ticaret Politikası

Hırvatistan 2000 yılında Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olmuştur. DTÖ'ye üyelik dış ticaret politikalarının liberalizasyonunda önemli rol oynamıştır.

Hırvatistan'ın, Avrupa Birliği ile İstikrar ve İşbirliği Anlaşması bulunmaktadır. EFTA ülkeleri (Norveç, İzlanda, Lichtenstein ve İsviçre), CEFTA ülkeleri (Arnavutluk, Bosna-Hersek, Makedonya, Moldova, Karadağ, Sırbistan, Kosova), ve Türkiye ile Serbest Ticaret Anlaşmaları yürürlükte bulunmaktadır.

Türkiye ile Hırvatistan arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması 13 Mart 2002 tarihinde imzalanmış ve 1 Temmuz 2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

2000 yılında yürürlüğe giren ve son olarak 2005 yılında revize edilen Gümrük Kanunu ve 2006 yılında revize edilerek uygulamaya konulan Gümrük Yönetmeliği Hırvatistan'ın dış ticarete ilişkin yasal mevzuatını oluşturmaktadır.

Yukarıda da belirtildiği üzere Hırvatistan ile AB arasında İstikrar ve İşbirliği Anlaşması bulunmakta olup Ekim 2005'de başlayan AB'ye katılım müzakereleri devam etmektedir. Mart 2010 tarihi itibarıyla 30 başlık müzakereye açılmıştır. 17 başlıkta müzakereler tamamlanmış olup 13 başlıkta müzakereler devam etmektedir. Bu bakımdan dış ticaret politikası anlamında büyük ölçüde AB mevzuatına uyum tamamlanmıştır. 2010 yılında müzakerelerin tamamlanması ve 2012 yılında AB'ye üye olunması hedeflenmektedir.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

İthalat aşamasında gümrük vergisi, ek vergisi (bazı ürünlerin ithalatında alınan ÖTV benzeri özel bir vergi) ve katma değer vergisi tahsil edilmektedir.

2009 yılı itibarıyla mevcut gümrük vergilerinin % 93,9'u ad valorem, % 6,1'i diğer vergiler (spesifik veya karma) şeklindedir. Sanayi malları için % 0 ile % 17,6 arasında değişen tarife oranları uygulanmaktadır. Bu oranlar ağırlıklı olarak % 0-10 aralığında olup, ortalama oran ise % 4,2'dir.

Tarım ürünlerinde ise ad valorem ve spesifik gümrük vergilerinden oluşan birleştirilmiş gümrük vergileri bir çok tarım ve gıda ürünlerine uygulanmaktadır.

Gümrük vergisine ilave olarak bazı ürünlerin (petrol ürünleri, tütün mamulleri, bira, alkolsüz içkiler, alkol, kahve motorlu taşıtlar, mücevher) ithalatında Özel Tüketim Vergisi benzeri bir vergi de (excise duty) tahsil edilmektedir.

Ülkedeki genel Katma Değer Vergisi oranı % 23'tür.

Tarife Dışı Engeller

Kamu güvenliği, kamu düzeni, sağlığı, çevre ve kültürel varlıkların korunması amacıyla bazı ürünlerin (silah, askeri teçhizat, mobil radyo takımları, ilaç, uyuşturucu, antik mallar, kıymetli metaller, nükleer teknoloji, kimyasal silah malzemeleri ve ozon tabakasına zararlı mallar) ithalatında ithal lisansı uygulanmaktadır. Ayrıca değerli taşların (ham) ve tarife kontenjanına tabi tarımsal ürünlerin ithalatında ithal lisansı uygulanmaktadır.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Hırvatistan, daha önce Yugoslavya'da uygulanan 350 düzenleme ve 13.000 standardı içeren sistemi benimsemiştir. 1996 yılında yürürlüğe giren standartları düzenleyen kanunda, Avrupa ve uluslararası sisteme göre değişiklikler yapılmaktadır.

İthal ürünler, resmi piyasa denetim elemanları tarafından, Hırvatistan standartlarına uygunluk, etiketleme ve paketleme gibi konularda kalite kontrollerine tabi tutulmaktadır. Kalite kontrolüne tabi tutulan ürünler gıda, tarım, mobilya, çimento, tekstil, elektrikli ve gazlı aletler, tarım aletleri vb. ürünlerden oluşmaktadır.

Malın ismi, ithalatçı firmanın tam adresi, menşe ülke, net miktar (hacim, ağırlık), içindekiler, saklama koşulları ve uygun tüketici uyarıları etiketlerde yer alması gereken unsurlardır. Teknik aksamli ürünlerde ise, kullanım kılavuzu, imalatçının ayrıntıları, yetkili bakım ofisleri, garanti belgesi bilgileri, garanti süresi ve diğer uygulanabilir bilgilerin yer alması gerekmektedir. Bütün bilgilerin Hırvatça olması ve piyasaya sürülmeden önce ürüne yapıştırılması ya da eklenmesi zorunludur.

Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

Türkiye-Hırvatistan Dış Ticaret Değerleri (Milyon Dolar)

	İhracat	İthalat	Ticaret Hacmi	Ticaret Dengesi
1992	4	2	6	2
1993	14	16	30	-2
1994	18	11	30	7
1995	25	9	35	16
1996	27	29	56	-1
1997	36	9	45	28
1998	28	15	43	13
1999	30	8	38	22
2000	24	25	49	-2
2001	30	17	47	13
2002	43	9	52	33
2003	86	17	102	69
2004	118	35	153	83
2005	168	86	254	82
2006	214	61	274	153
2007	356	77	433	278
2008	329	106	434	223
2009	221	107	328	114
2010	249	211	460	38

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Hırvatistan'a İhracatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP ÜRÜN ADI	2008	2009	2010
7305 Demir/çelikten diğer tüp ve borular-kaynaklı vb.-çapı>406, 4mm	4,2	24,8	33,3
8703 Otomobili, steysin vagonlar, yarış arabaları	29,5	7,5	28,1
8528 Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	7,5	11,6	18,5
2901 Asiklik hidrokarbonlar	0	3,1	10,1
8904 Römorkörler ve itici gemiler	0	0	10,0
8418 Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	13,5	6,7	9,1
7306 Demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller	15,9	20,6	7,4
8450 Çamaşır yıkama makineleri	6,1	4,1	4,3
8544 İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	6,5	4,5	4,3
8516 Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar (şofbenler)	6,0	3,0	4,2
3105 Azot, fosfor ve potasyum gibi; iki/üçünün karışımları	0	0,0	4,1
2710 Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	35,7	8,5	3,6
1804 Kakao yağı	7,5	4,7	3,5
6006 Diğer örme mensucat	3,3	3,0	3,4
0805 Turunçgiller (taze/kurutulmuş)	2,6	3,2	3,1
6302 Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet, mutfak bezleri	3,2	2,9	3,1
8702 Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar	15,7	8,8	2,9
6109 Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	5,6	3,7	2,8
3925 Plastikten inşaat malzemesi	3,1	2,9	2,7
8422 Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. İşler için makine, cihaz	3,2	2,0	2,7
0802 Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	3,0	1,9	2,6
8704 Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	13,5	0,6	2,6
7322 Isıtması elektrikle olmayan demir-çelik radyatör, jeneratörler	3,3	2,6	2,5
2008 Başka yerinde belirtilmeyen meyve ve yenilen diğer bitki parçaları konserveleri	2,7	2,2	2,4
3920 Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamalar	1,4	1,4	2,3
0702 Domates (taze/sogutulmuş)	1,3	1,6	2,2
7013 Masa, mutfak, tuvalet, ev tezyinatı vb için cam eşya	2,6	2,0	1,9
3916 Plastikten monofil, çubuk, profiller-enine kesiti > 1mm.	1,8	1,6	1,8
1805 Kakao tozu (ilave şeker/diğer tatlandırıcı maddeler içermeyen)	1,2	1,4	1,8
2712 Vazelin; parafin, yağlı mum, ozakerit, linyit mumu, turb mumu vb.	2,2	1,3	1,7
1702 Diğer şekerler (kimyaca saf laktoz/maltoz/glikoz/fruktoz) katı, suni bal	1,2	0,1	1,6
6004 Diğer örme mensucat (en>30cm, elastomerik/kaucuk iplik=>%5)	2,8	1,1	1,6
3004 Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	2,7	2,5	1,6
6204 Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	3,3	2,1	1,5
6115 Çorap; külotlu, kısa; uzun konçlu, soketler (örme)	1,1	1,5	1,5
3401 Sabunlar, yüzey aktif organik maddeler	1,9	1,6	1,3
5407 Sentetik iplik, monofil, şeritlerle dokumalar	2,2	1,9	1,3
4011 Kaucuktan yeni dış lastikler	1,7	1,4	1,3
7323 Demir/çelikten ev işlerinde kullanılan eşya ve aksamı	2,1	1,6	1,2
2606 Alüminyum cevherleri ve konsantreleri	0,3	0,8	1,2
DİĞER	107,4	64,5	52,7
TOPLAM	328,7	221,1	249,5

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Hırvatistan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP ÜRÜN ADI	2008	2009	2010
7204 Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	20,4	26,1	69,1
8402 Buhar jeneratörleri, kızgın su üreten kazanlar	0	0	37,4
3102 Azotlu mineral/kimyasal gübreler	35,4	25	21,9
3901 Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	0,1	3,3	19,6
3105 Azot, fosfor ve potasyum gibi; iki/üçünün karışımları	9,3	13,9	8,9
2710 Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1,4	8,2	8,4
9032 Otomatik kontrol ve ayar alet ve cihazları	0,2	4,1	7,6
8536 Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	3,4	2	5,4
3208 Sentetik polimerler esaslı; susuz ortamda eriyen/dağılan, boya ve vernik	1,8	2,3	3,2
5402 Sentetik lif ipliği (dikiş ipliği hariç) (toptan)	0,6	1,7	2,9
5510 Suni devamsız lifden iplikler (dikiş ipliği hariç)	0	1,6	1,8
2921 Amin gruplu bileşikler	0	0,9	1,6
6115 Çorap; külotlu, kısa; uzun konçlu, soketler (örme)	0,3	0,8	1,5
1005 Mısır	1,4	0,2	1,4
6806 Mineral yünler, genişletilmiş soyutlayıcılar, karışımları	0	0,1	1,3
8908 Sökülecek gemilerle, suda yüzen sökülecek diğer araçlar	0	0	1,3
4805 Diğer sıvanmamış kağıt/kartonlar (rulo veya tabaka)	0	0,6	1,2
8708 Kara taşıtları için aksam, parçaları	1,3	1,2	1,1
3824 Kimya ve bağlı sanayide kullanılan kimyasal ürünler	0,5	0,8	1,1
1001 Buğday ve mahlut	8,4	0	1,1
8501 Elektrik motorları, jeneratörler	0	0	0,9
7304 Demir/çelikten (dökme hariç)dikişsiz tüp, boru, içi boş profil	0,4	0,6	0,8
9609 Kurşun kalemler, renkli kalemler, kurşun kalem içleri, tebeşir	0,4	0,4	0,6
3004 Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	0	0,3	0,6
8432 Tarla, bahçe tarımında, ormancılıkta kullanılan makine, cihazlar	0,6	0,3	0,6
3603 Fitiller, infilak fitilleri, ağız otları/infilak kapsülleri; ateşleyici maddeler	0	0	0,5
3919 Plastikten, yapışkan levha, yaprak, şerit, lam vb. Düz şekilde	0	0,3	0,5
9026 Sıvı-gaz akışı, seviyesi, basıncı vb. Ölçen alet ve cihazlar	0,1	0,2	0,5
2103 Sos ve müstahzar; çeşni/lezzet verici karışımlar; hardal unu, irmiği ve hazır har	0,1	0,4	0,5
3210 Diğer boya ve vernikler (emaye/laklar/pigment)	0,1	0,1	0,4
6112 Spor kıyafetleri, kayak, yüzme kıyafetleri (örme)	0,3	0,3	0,3
6212 Sütyen, korse, korse kemer, pantolon askısı, çorap bağı, jartiyer	0,2	0,3	0,3
6110 Kazak, süveter, hırka, yelek vb. Eşya (örme)	0,9	0,3	0,3
8431 Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	0	0	0,3
8480 Metal dökümü için kasalar, plakalar, kalıp modelleri	0,5	0,3	0,3
6203 Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	0,5	0,2	0,3
6403 Ayakkabı; yüzü deri, tabanı kauçuk, plastik, tabii, suni vb kösele	0,2	0,3	0,2
8516 Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar (şofbenler)	0	0,1	0,2
8481 Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	0	0,2	0,2
3923 Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül	0,1	0,2	0,2
DİĞER	16,8	9,7	5
TOPLAM	105,7	107,4	211,3

Kaynak: TÜİK

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

Anlaşmanın Adı	İmza Tarihi	İmza Yeri	RG Tarih ve No'su
Uluslar arası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması	02.05.1994	Ankara	09.01.1998-23225
Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması	12.02.1996	Zagreb	09.05.1996-22631
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	12.02.1996	Zagreb	11.04.1998-23310
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	23.09.1997	Zagreb	10.05.2000-24045
Hırvatistan'ın Altyapısının Geliştirilmesi Hususunda İşbirliği Protokolu	14.05.1999	Ankara	-
II. Dönem KEK Protokolu	14.09.1999	Zagreb	28.08.2000-24154
III. Dönem KEK Protokolu	24.06.2002	Ankara	-
Serbest Ticaret Anlaşması	13.03.2002	Zagreb	27.05.2003-25120 (M)

Kaynak: TUIK

İki Ülke Arasındaki Müteahhitlik İlişkileri

Hırvatistan'daki Türk yatırımları bir otoyol yapımı ve iki otel işletmeciliğiyle sınırlı kalmıştır. İki Türk firması Hırvatistan'a otelcilik alanında yatırım yapmış bulunmaktadır. Bunlardan Uzel Grubu Dubrovnik'te eski şehir içinde yer alan Dubravka Oteli'ni 2001 yılı Ocak ayında satın alarak onarımını yaptıktan sonra 2002 yılında Pucic Palace adıyla işletmeye açmıştır. Anılan otel butik otel tarzında faaliyet göstermekte olup şehrin prestijli otelleri arasında yer almaktadır.

Rixos Hotels, Sembol A.Ş. ve Lydion A.Ş.'den oluşan Fine Group Dubrovnik'teki Libertas Hotel'i bir Bulgar firmasından 2004 yılında devralmış; otelin restorasyonu Sembol A.Ş. tarafından üstlenilmiştir. 2005 yılı yaz sezonunda bitirilmesi hedeflenen proje 2007 yılında tamamlanmış, yerel idare ile yaşanan bazı bürokratik sorunlar nedeniyle resmi olarak 2009 yılı Temmuz ayında faaliyete geçebilmiştir. Anılan otel 5 yıldızlı olup Libertas-Rixos adıyla faaliyet göstermektedir.

Ülkemizde Turgutreis ve Didim marinalarının işletmeciliğini yapan Doğu Grubu, Hırvatistan'ın Sibenik şehrinde mega yat marina inşaatı ve işletmeciliği projesine ortak olmuştur. Proje Sibenik'te mevcut bulunan Mandalina Marina'ya otel ve alışveriş merkezleri inşaatı ile mevcut marinaya 30 metrenin üzerindeki yatların demirleyebilmesi için mega yat limanı inşası işlerini kapsamaktadır.

Ayrıca, inşaat firmalarımızın Hırvatistan'daki otoyol inşaatı projeleriyle ilgili oldukları bilinmekle birlikte, Hırvat hükümetinin yerli inşaat firmalarını destekleme yönündeki politikaları nedeniyle 2004 yılından sonra bu alanda firmalarımızca herhangi bir proje gerçekleştirilememiştir. Enka-Bechtel ortaklığı Zagreb-Split otoyolunun Otacac bölümünün inşaatını üstlenmiş ve sözkonusu projeyi 2004 yılında tamamlamıştır. Anılan firma 2005 yılında Split-Ploce otoyolu inşaatı ihalesine de katılmış; ancak ihale Avusturyalı ve Hırvat firmalarından oluşan bir konsorsiyuma verilmiştir.

Türk firmalarının otoyol ve liman modernizasyonu başta olmak üzere inşaat sektöründeki projelere ilgisi bulunmakla birlikte, özellikle ülkeye yabancı işçi getirilmesinin önündeki engeller nedeniyle somut bir ilerleme sağlanamamıştır.

Yukarıda sözü edilen firmaların dışında Hırvatistan'da kurulu bulunan firmalarımız (toplam 50 adet oldukları tahmin edilmektedir) tekstil ve hazır-giyim ürünleri, halı-kilim, ev tekstili ürünleri ile inşaat malzemeleri perakende satışı alanlarında faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli firmalardır.

Diğer taraftan, Hırvat firmalarının ülkemizdeki yatırım faaliyetleri de oldukça sınırlı seviyededir. Hırvatistan'da gıda sektöründe önemli firmalardan olan Podravka d.d.'nin ürünlerini ülkemizde pazarlamak üzere Şubat 2009'da kurduğu Podravka International Gıda Sanayi ve Dış Ticaret Ltd. Şti. İstanbul'da faaliyet göstermektedir.

Yine Hırvatistan'ın önemli holdinglerinden olan ve ülkedeki en büyük süpermarket zincirinin (Konzum süpermarket zinciri) de sahibi olan Agrokor Group Migros'un satışında teklif vermiş ancak Migros bir başka gruba satılmıştır.

Öte yandan, Hırvat inşaat firmalarının ülkemizde okul inşaatı gibi küçük ölçekli inşaat projeleri üstlendikleri ve daha büyük ölçekli projelerde yer alma çabası içerisinde oldukları bilinmektedir. Hırvat firmaları ülkemizdeki enerji projeleriyle de ilgilenmekte olup özellikle rüzgar enerjisi ve hidro elektrik santrali projelerini takip etmektedirler.

► Pazar ile İlgili Bilgiler

Tüketici Tercihleri

Yugoslavya'nın dağılmasının ardından ülkenin geçirdiği pazar ekonomisine geçiş ve özelleştirme süreci neticesinde sosyo ekonomik çevrede ortaya çıkan dinamik gelişmelerden dolayı Hırvat tüketicilerin değerleri ve yaşam şekilleri de değişmiş, buna bağlı olarak satın alma ve tüketim alışkanlıkları da dönüşüm aecirmistir.

- Hırvatların %60'ı alışverişlerini çoğunlukla süpermarketlerden yapmaktadır.
- Tüketicilerin %40'ı ev ihtiyaçlarını ayda bir kez alışverişe çıkarak karşılamaktadır.
- Günlük alışverişlerin %70'i büyüklüğü 100 metrekareden az, küçük dükkanlardan yapılmaktadır.
- Tüketicilerin %64'ü alışverişlerini çoğunlukla geniş ürün yelpazesine ve uygun fiyatlara sahip olması nedeni ile belirli bir dükkandan yapmaktadır.
- Tüketicilerin %74'ü günlük alışverişleri için evlerinin yakınındaki bir dükkanı tercih etmektedir.
- Büyük alışverişlerin %97'si Hırvatistan'da yapılmaktadır. (Hırvat tüketicilerin komşu ülkelerden ucuz alışveriş yapma alışkanlığı da bulunmaktadır.)
- Hırvatların %70'i peşin, %25'i kredi kartı ile ödeme yapmaktadır.
- Bir mağazanın tercih edilmesinde en önemli faktörler uygun fiyat, geniş ürün yelpazesi, ödeme koşullarının çeşitliliğidir.

Kamu İhaleleri

1.1.2008 tarihinde yürürlüğe giren Kamu İhale Kanunu (25.10.2007 tarihli ve 110/2007 sayılı Resmi Gazete) ve 1.2.2008 tarihli ve 13/2008 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Kanunu Uygulama Yönetmeliği çerçevesinde Hırvatistan'ın kamu alımlarına ilişkin mevzuatı Avrupa Birliği mevzuatına uyumlu hale getirilmiştir. Buna göre 70.000 HRK (yaklaşık 9.500 Euro) ve üzerindeki kamu alımları anılan kanuna tabi olup Resmi Gazete'nin elektronik ortamında (<http://oglasnik-jn.nn.hr>) ilan edilmesi gerekmektedir.

Hırvatistan Kamu İhale Ofisi - www.javnabava.hr

Kamu İhaleleri İzleme Komisyonu - www.dkom.hr

T.C. Zagreb Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği web sayfasında yer alan ihaleler için:

www.musavirlikler.gov.tr/tumhaberler.cfm?HaberTur=Haber&dil=TR&ulke=HR

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Pasaport ve Vize İşlemleri

Türk vatandaşları, 3 aya kadar turistik amaçlı seyahatlerinde vizeden muaftırlar. Vizenin süresinin, sağlık, evlenme ve diğer haklı görülebilecek sebepler dışında, uzatılması mümkün değildir.

Vize muafiyeti bulunmasına rağmen, sınır polisleri vatandaşlarımızın Hırvatistan'a geliş amaçlarını sorgulamakta ve inandırıcı bulmadıkları vatandaşlarımızı ülkeye sokmayabilmektedir. Özellikle kaçak göçmen durumundaki vatandaşlarımızın çokluğu, Hırvatistan'ın bu uygulamasının gerekçesini oluşturmaktadır. Hırvatistan'a uçakla gelen vatandaşlarımız, bu durumda geldikleri uçakla geri gönderilebilmektedirler. Turist olarak gelen vatandaşlarımızın, otel rezervasyonlarını önceden yaptırmaları ve buna ilişkin teyid yazılarını, gerektiğinde sınırdan girişte göstermek üzere yanında bulundurmalarıdır. Ziyaret veya iş görüşmesi amacıyla gelen vatandaşlarımızın da bu hususa dikkat etmeleri ve bir davet yazısını yanlarında bulundurmaları mağdur olmalarını önleyebilecektir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Resmi tatiller

1 Ocak	Yılbaşı
6 Ocak	Dini Bayram
23-24 Mart	Paskalya
1 Mayıs	İşçi Bayramı
22 Mayıs	Dini Bayram
22 Haziran	Faşizme Karşı Direniş Günü
25 Haziran	Ülkenin Tanınma Günü
5 Ağustos	Zafer Günü
15 Ağustos	Dini Bayram
8 Ekim	Bağımsızlık Günü
1 Kasım	Dini Bayram

Hafta içi günlerde 08.00-20.00 saatleri arasında çalışan dükkanlar, cumartesi günleri 08.00-14.00 saatleri arasında çalışmaktadırlar. Market v.b. yerler 07.00 den itibaren çalışmaya başlamaktadır. Pazar günleri sadece büyük alış veriş merkezleri açık bulunmaktadır.

► Genel Değerlendirme ve Öngörüler

Türkiye'nin Hırvatistan'a ihracatı 2007 yılında 355 milyon dolar ile en yüksek seviyesine ulaştıktan sonra azalmaya başlamış, 2008'de % 7,5 oranında küçülerek 329 milyon dolara gerilemiş, 2009 yılında ise 221 milyon dolara düşmüştür.

Hırvatistan toplam ithalatı 2008 yılında 30,7 milyar dolar olmuştur. Hırvatistan'ın en çok ithalat yaptığı ülkeler İtalya (% 17,1), Almanya (% 13,4) ve Rusya (% 10,4)'dir. Rusya'dan yapılan 3,2 milyar dolarlık ithalatın % 96'sı enerji ithalatıdır. Toplamdaki 5,4 milyar dolarlık enerji ithalatı dışarıda bırakıldığında Hırvatistan'ın geri kalan 25 milyar dolarlık ithalatının % 70'ini (18 milyar dolar) AB ülkelerinden yaptığı görülmektedir.

Hırvatistan ithalatının 2004-2008 dönemindeki yıllık ortalama artış oranı % 17'dir. Bu dönemde Hırvatistan'a ihracatını en çok artıran (Hırvatistan verilerine göre) % 32'lik yıllık ortalama artış oranı ile Çin ve Türkiye olmuştur. Bu iki ülkeyi % 27 yıllık ortalama ihracat artış oranıyla Rusya izlemektedir. Ancak, Çin ve Rusya'nın aksine Türkiye'nin Hırvatistan'a yapmakta olduğu ihracat oldukça düşük seviyede olduğu için söz konusu dönemdeki yüksek büyüme oranına rağmen Türkiye'nin Hırvatistan pazarındaki payı halen % 1 seviyesindedir. Rusya ve Çin'in pazar payları sırasıyla % 10,4 ve % 6'dır. Pazar lideri olan İtalya bu dönemde Türkiye'nin yarısı kadar ihracat artış oranı (% 17) yakalamasına rağmen 2,8 milyar dolarlık ihracatını 5,2 milyar dolara yükseltmiş ve konumunu güçlendirmiştir.

1 Temmuz 2003'te yürürlüğe giren Türkiye-Hırvatistan Serbest Ticaret Anlaşması gereğince Türkiye menşeli sanayi ürünlerinin Hırvatistan'a ihracatında uygulanan gümrük vergisi oranları 2007 yılından itibaren sıfırlanmıştır.

Hırvatistan'a yönelik ihracatımızda önemli ürün grupları ve 2008 yılı ihracat değerleri şu şekildedir: Otomotiv (63 milyon dolar), demir-çelik (57,5 milyon dolar), petrol yağları (37 milyon dolar), tarım ve gıda ürünleri (28,5 milyon dolar), beyaz eşya (23 milyon dolar), hazır giyim (21,5 milyon dolar). Yukarıda sayılan ürün grupları Hırvatistan'a ihracatımızın % 70'ini oluşturmaktadır.

Hırvatistan'dan yaptığımız ithalat 2008 yılında 105 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir. İthalatımızın 44,6 milyon dolarını gübreler oluşturmaktadır. 20,4 milyon dolar değerinde hurda demir-çelik, 8,4 milyon değerinde buğday ve 4 milyon dolar değerinde çimento ithalatı yapılmaktadır. Bu dört ürün Hırvatistan'dan ithalatımızın % 73'ünü oluşturmaktadır.

Hırvatistan'da son yıllarda artan kişi başına milli gelire paralel olarak tüketim ve tüketim malları ithalatı hızla artmaktadır. Tüketicinin ürün tercihinde fiyat ve kalite değerlendirmesi önem kazanmaktadır. Hırvatistan tüketicilerinin en çok itibar ettiği ürünler İtalyan malı ürünlerdir. Hemen hemen her sektörde İtalyan, Alman, Avusturyalı ve Sloven firmaların hâkimiyeti bulunmaktadır. Ülkeye yatırımda bulunmak isteyen firmalarımızın bu ülkelerin firmaları ile özellikle tüketici ürünleri dağıtım kanalları ve hafifi sanayi makineleri ihracatı konularında stratejik ortaklıklar kurarak pazara yönelmesi firmalarımıza önemli bir rekabet avantajı sağlayabilecektir.

Hırvatistan ithalatında İtalyan firmalarının önemli pay sahibi olmaları ve ayrıca ithalatın önemli bir kısmının İtalya'nın Trieste limanından yapılıyor olması nedeniyle Hırvatistan pazarına girmek isteyen firmalarımızın özellikle İtalyan firmalarıyla işbirliği yapmaları tavsiye edilmektedir.

Ülkeye giren ürünlerin Hırvat kalite ve sağlık standartlarına uygunluğu ciddi şekilde denetlenmektedir. Hırvat tüketiciler nezdinde de ürün kalite standartları ve sağlığa uygunluk konularında yüksek bilinç düzeyi oluşmuştur. Bu bakımdan ülkeye ihraç edilecek ürünlerin kalite ve sağlık koşullarına uygunluğu üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Bu konularda yaşanan sorunlar hem firmalarımızın hem de ülkemizin imajını olumsuz yönde etkilemekte, ülkemizden ihraç edilen ürünlerin daha sıkı denetimlere tabi tutulmasına ve tüm firmalarımız için zaman kaybına neden olmaktadır.

Hırvat tüketiciler ve ürünleri son kullanıcılara/mağazalara dağıtan Hırvat firmaları satış sonrası hizmet ve müşteri desteğine önem vermektedir. Hemen hemen her ihraç pazarında olduğu gibi satış sonrası hizmet ve ürünle ilgili dağıtım firmaya satış destekleyici olanaklar sunmak Hırvatistan'da da başarının ön koşullarından biridir.

► Tarım ve Gıda Ürünleri İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2010 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2011 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Sert Kabuklu Meyveler	0802.22	Kabuksuz fındık	2008: 6,0 2009: 4,9	2009: 1,9 2010: 2,6	2009: 711 2010: 892	0,4	36,8	-18,5			Türkiye (64), İtalya (34)	AB % 0. Diğer ülkelere % 5. TR'ye 300 ton kota dahilinde % 0.
Yaş Meyve ve Sebze	0805.50	Limon	2008: 14,9 2009: 11,1	2009: 2,2 2010: 2,3	2009: 278 2010: 313	0,3	4,5	-25,8			Arjantin (31), İspanya (25), Türkiye (17), Güney Afrika Cum.(9), İtalya (8)	AB % 0. Diğer ülkelere % 5.
Kuru Meyveler	0806.20	Kuru üzüm	2008: 1,6 2009: 1,2	2009: 0,273 2010: 0,042	2009: 408 2010: 418	0,6	-84,6	-23,7			İran (62), Türkiye (24), Çin (4), Macaristan (3), Güney Afrika Cum. (3)	AB % 0. Diğer ülkelere % 5.
Kuru Meyveler	0813.10	Kuru kayısı	2008: 0,5 2009: 0,5	2009: 0,098 2010: 0,270	2009: 279 2010: 351	0,1	175,5	-0,2			Türkiye (90), Macaristan (6)	AB % 0. Diğer ülkelere % 10. TR'ye 50 ton kota dahilinde % 0.
Kuru Meyveler	0804.20.90	Kuru incir	2008: 1,1 2009: 0,8	2009: 0,419 2010: 0,564	2009: 151 2010: 158	0,1	34,6	-31,4			Türkiye (85), Suriye (6), Yunanistan (4), Macaristan (3), İtalya (2)	AB % 0. Diğer ülkelere, 15 Temmuz - 15 Kasım döneminde % 25, bu dönem haricinde % 5. TR'ye 50 ton kota dahilinde diğer ülkelere uygulanan oranın yarısı uygulanmaktadır.
Yaş Meyve ve Sebze	0702	Domates	2008: 14,8 2009:	2009: 1,6 2010: 2,2	2009: 407 2010: 477	0,2	37,5	-26,8			İspanya (33), Makedonya (21), İtalya (18), Türkiye	Tüm ülkelere % 15. AB'ye 10.500 ton kota dahilinde, TR'ye 200 ton kota dahilinde % 0. Bu oranlara, 1

Kuru Meyveler

Kuru Üzüm (gtip: 0806.20)

Hırvatistan iklimi sayesinde üzüm yetiştiren ülkelerden biridir. Ancak yetişen üzümler şaraplık üzümlerdir ve kuru üzüm ihtiyacı ithalat yoluyla karşılanmaktadır.

Ülkemiz ise dünya kuru üzüm üretiminde ve ihracatında ilk sırada yer almaktadır. Son iki yıldır kuru üzüm fiyatları da diğer kuru meyve fiyatları gibi artış göstermiştir. Ancak özellikle ambalaja önem veren Hırvat tüketicilere, daha güzel ambalajlı ve daha küçük gramajlı ürünlerin sunulması Türk kuru üzüm ihracatına katma değer katacaktır.

Kuru İncir (gtip: 0804.20.90)

Türkiye dünya kuru incir üretiminde ve ihracatında ilk sırada yer almaktadır. Hırvatistan verilerine göre kuru incir ithalatının % 90'ı Türkiye tarafından karşılanmaktadır.

Kuru Kayısı (gtip: 0813.10)

Türkiye dünya kuru kayısı üretiminde ve ihracatında ilk sırada yer almaktadır.

Hırvatistan'ın yaklaşık 500 bin dolarlık ithalatının % 29'u Türkiye tarafından karşılanmaktadır. İspanya % 49'luk pay ile pazardaki en büyük tedarikçidir. İtalya ve Yunanistan'da diğer önemli tedarikçilerdir.

Sert Kabuklu Meyveler

Kabuksuz fındık (gtip: 0802.22)

Hırvatistan'ın kabuksuz fındık ithalatı 2009 yılında yaklaşık 5 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Türkiye pazarda % 64 oranıyla birinci sırada yer almaktadır. Dünya fındık üretiminde Türkiye'den sonra ikinci sırada yer alan İtalya'nın da pazar payı % 34 seviyesindedir. Türkiye'ye 300 ton kota dahilinde gümrük vergisi sıfır uygulanmaktadır.

Yaş Meyve Sebze

Yaş meyve sebze sektöründe Hırvatistan pazarına yönelik öne çıkan potansiyel ürünler domates, limon ve çilektir.

2009 yılında Hırvatistan, 11 milyon dolar domates, 11 milyon dolar limon ve 2 milyon dolar çilek ithalatı gerçekleştirmiştir. Aynı dönemde Türkiye'nin Hırvatistan'a ihracatı ise sırasıyla 1,6 milyon dolar, 2,2 milyon dolar ve 157 bin dolar olmuştur.

Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2010 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2011 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Hazır Giyim	61	Örme giyim	2008: 368 2009: 323	2009: 10,3 2010: 8,5	2009: 6.926 2010: 7.742	0,2	-17,5	-12,2			Çin (31), İtalya (20), Türkiye (9), Bangladeş (6), Almanya (4)	AB ve TR %0; Çin, Bangladeş ve MFN % 12-14 (6111 için % 0, 6112 için % 7)
Hazır Giyim	62	Dokuma giyim	2008: 348 2009: 282	2009: 5,4 2010: 4,2	2009: 4.295 2010: 4.639	0,2	-22,2	-19,0			Çin (38), İtalya (12), Türkiye (6), Slovenya (4), Almanya (4)	AB ve TR %0; Çin ve MFN % 12-14 (6209 için % 8)
Temizlik Maddeleri	3402	Deterjanlar	2008: 138 2009: 120	2009: 0,032 2010: 0,048	2009: 195 2010: 214	0,6	50	-13,4			Çek Cum (25), İtalya (16), Almanya (14), Avusturya (11), Polonya (8)	AB ve TR %0; MFN % 5-6,5 (3402.11, -12, -13, -19 için % 0)
Kağıt ve Karton Ürünleri	4818	Hijyenik kağıt ürünleri	2008: 173 2009: 167	2009: 0,124 2010: 0,047	2009: 461 2010: 571	0,8	-62,1	-3,0			İtalya (19), Slovenya (14), Polonya (13), Almanya (12), Bosna-Hersek (9)	AB ve TR %0; Bosna-Hersek %0; MFN 4818.10 ve 4818.30 için % 4, diğerleri için % 0
Ayakkabı	6403	Deri ayakkabı	2008: 172 2009: 138	2009: 0,116 2010: 0,079	2009: 148 2010: 195	0,3	-31,9	-19,6			İtalya (26), Çin (23), Vietnam (10), Slovenya (7), Endonezya (5)	AB ve TR %0; Çin, Vietnam, Endonezya ve MFN % 6-12
İnşaat Malzemeleri	8481	Musluk ve vanalar	2008: 150 2009: 110	2009: 0,531 2010: 0,769	2009: 262 2010: 320	0,2	44,8	-26,5			Almanya (26), İtalya (24), Slovenya (12), Çin (6), Avusturya (6)	AB ve TR %0; MFN % 5 (8481.20 için % 0)
		Yatlar,	2008:								İtalya (27), İngiltere	AB ve TR %0; MFN 8903.10 için % 12,

Gemi İnşa Sanayi	8903	spor amaçlı deniz taşıtları	2008: 340 2009: 100	2009: 1,4 2010: 0.130	2009: 233 2010: 212	2,4	-89,2	-70,7			(17), Fransa (17), Hollanda (10), Almanya (7)	diğerleri için % 8 (ticari amaçlı kiralama için % 0)
Mobilya	9403	Diğer mobilyalar	2008: 321 2009: 241	2009: 0,666 2010: 0,562	2009: 630 2010: 750	0,4	-15,6	-24,8			İtalya (29), Slovenya (19), Almanya (9), Avusturya (8), Polonya (8)	AB ve TR %0; MFN % 5 (9403.60.30 için %0)
Aydınlatma Gereçleri	9405	Aydınlatma gereçleri	2008: 109 2009: 89	2009: 0,155 2010: 0,050	2009: 194 2010: 208	0,4	-67,7	-18,0			İtalya (27), Çin (22), Almanya (17), Slovenya (8), Avusturya (4)	AB ve TR %0; MFN % 10-15 (9405.30 için % 5)

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TÜİK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 12 aylıktır.

Ayakkabı

Hırvatistan'ın deri ayakkabı ithalatı 2009 yılında 138 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin Hırvatista'a ihracatı ise aynı dönemde 116 bin dolarda kalmıştır. Türkiye'nin güçlü olduğu ve 2009 yılında 150 milyon dolara yakın ihracat gerçekleştirildiği sektörde Hırvatistan'ın aldığı pay düşük kalmaktadır. Bu nedenle önemli ve geliştirilebilir bir Pazar olarak değerlendirdiğimiz Hırvatistan'dan bu sektörde daha fazla pay alınacağı öngörülmektedir.

İtalya (%26), Çin (%23), Vietnam (%10), Slovenya (%7) ve Endonezya (%5) ile en önemli tedarikçi ülkelerdir. Hırvatistan ile yapılan Serbest Ticaret Antlaşması gereği Türkiye'ye uygulanan gümrük oranı yüzde sıfır olarak uygulanmaktadır. Çin, Vietnam, Endonezya ve diğer MFN ülkeleri için ise uygulanan gümrük vergisi oranı % 6-12 arasında değişmektedir.

Aydınlatma Gereçleri

Hırvatistan'ın 2009 yılı aydınlatma malzemeleri ithalatı 89 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Türkiye'nin aynı dönemde toplam dünya ihracatı 194 milyon dolar olmakla beraber Hırvatistan'a ihracatı 155 bin dolar düzeyinde kalmıştır. İnşaat ve ev dekorasyonu sektörüne paralel olarak gelişen sektör Türk firmaları için önemli potansiyel içermektedir. İtalya % 27 payla pazardaki en önemli tedarikçi ülkedir. Çin (%22), Almanya (%17), Slovenya (%8) ve Avusturya (%4) diğer önemli tedarikçilerdir.

AB ve Türkiye için gümrük vergisi oranları sıfır olarak uygulanmaktadır. MFN kapsamındaki ülkeler için ise gümrük vergisi oranı % 10-15 arasında değişmektedir. 9405.30 gtip kod çerçevesinde ise MFN ülkelerine gümrük vergisi % 5 olarak uygulanmaktadır.

Gemi İnşa Sanayi

Hırvatistan, önemli bir liman ve lojistik merkezi konumundadır. Özellikle yatlar ve spor amaçlı deniz taşıtlarındaki ithalatı önemlidir. Bir önceki yıl 340 milyon dolar olarak gerçekleşen ihracatı 2009 yılında 100 milyon dolara düşmüştür. Türkiye'nin pazara gerçekleştirdiği ihracatın değeri ise 2009 yılında sadece 1,2 milyon dolar olmuştur. İtalya % 27'lik payla pazardaki en büyük tedarikçidir. İngiltere, Fransa, Hollanda, Almanya diğer önemli tedarikçi ülkelerdir.

AB ve Türkiye için gümrük vergisi oranları sıfır olarak uygulanmaktadır. MFN kapsamındaki ülkeler için ise gümrük vergisi oranı % 8 düzeyindedir. Bu ülkelere 8903.10 gtip pozisyonundan ise % 12 uygulanmaktadır.

Hazır Giyim

Hırvatistan hazır giyim ürünlerinde 2009 yılında 635 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. En önemli tedarikçiler Örme giyimde Çin (%31), İtalya (%20), Türkiye (%9), Bangladeş (%6) ve Almanya (%4) olarak sıralanmıştır. Dokuma giyim de ise en önemli tedarikçilerin başında yine Çin (%38) gelmektedir. İtalya, Türkiye, Slovenya ve Almanya diğer önemli tedarikçi ülkelerdir. Küresel krizle birlikte, Hırvatistan'a gerçekleştirilen hazır giyim ihracatında 2009 yılında yaklaşık %36'lık bir gerileme olmuştur.

Hırvatistan ile yapılan Serbest Ticaret Antlaşması gereği Türkiye'ye uygulanan gümrük oranı yüzde sıfır olarak uygulanmaktadır. 61. ve 62. fasıllar için Çin, Bangladeş ve MFN ülkelerine uygulanan gümrük tarifesi oranı % 12-14 arasında değişmektedir.

İnşaat Malzemeleri

MUSLUKLAR, VALFLER VE BAĞLANTI PARÇALARI (gtip 8481)

Hırvatistan musluk, valf ve benzeri cihaz ithalatı 2009 yılında 110 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin dünyaya toplam ihracatı ise 262 milyon dolardır. Hırvatistan'a ihracatımız ise yaklaşık yarım milyon dolar düzeyinde kalmıştır. Türkiye'nin güçlü olduğu sektörde artan konut projeleri ve yenileme alımlarına bağlı olarak diğer muslukçu eşyası ile bunlara ait aksam ve parçaların ithalatından önümüzdeki yıllarda Hırvatistan pazarından daha fazla pay alması beklenmelidir.

AB ve Türkiye için gümrük vergisi oranları sıfır olarak uygulanmaktadır. MFN kapsamındaki ülkeler için ise gümrük vergisi oranı % 5 düzeyindedir.

Kağıt ve Karton Ürünleri

2009 yılında Hırvatistan'ın hijyenik kağıt ürünleri ithalatı 167 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Türkiye'nin ihracatı ise 2009 yılında 124 bin dolar gibi pazara göre çok küçük bir değerde olmuştur. Türkiye'nin toplam ihracatınının 461 milyon dolar olduğu sektörde Hırvatistan'dan aldığı pay çok düşük

kalmaktadır; be çerçevede Hırvatistan pazarı temizlik kâğıtlarında önemli bir fırsat sunmaktadır.

Pazardaki en önemli tedarikçi ülke % 18'lik pay ile İtalya'dır. Slovenya (%14), Polonya (%13), Almanya (%12) ve Bosna-Hersek (%9) diğer önemli tedarikçilerdir.

Hırvatistan ile yapılan Serbest Ticaret Antlaşması gereği Türkiye'ye uygulanan gümrük oranı yüzde sıfır olarak uygulanmaktadır. MFN ülkelerine uygulanan oran ise 4818.10 ve 4818.30'da % 4 olmak üzere yüzde sıfır olarak uygulanmaktadır.

Mobilya

Hırvatistan'ın 2009 yılı mobilya ithalatı 241 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Türkiye'nin aynı dönemde toplam dünya ihracatı 630 milyon dolar olmakla beraber Hırvatistan'a ihracatı sadece 664 bin dolar olmuştur. İtalya % 29 payla pazardaki en önemli tedarikçi ülkedir. Slovenya (%19), Almanya (%9), Avusturya (%8) ve Polonya (%8) diğer önemli tedarikçilerdir.

AB ve Türkiye için gümrük vergisi oranları sıfır olarak uygulanmaktadır. MFN kapsamındaki ülkeler için ise gümrük vergisi oranı % 5'dir. 94036030 gitp kod çerçevesinde ise MFN ülkelerine gümrük vergisi sıfır olarak uygulanmaktadır

Temizlik Maddeleri

Hırvatistan'ın 2009 yılı ithalatı 120 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Türkiye'nin 195 milyon dolarlık toplam dünya ihracatının olduğu sektörde, Hırvatistan pazarından aldığımız pay aynı dönemde 32 bin dolar gibi düşük bir değerde kalmıştır. Hırvatistan pazarına hakim olan ülkeler AB ülkeleridir. Çek Cumhuriyetinin % 25 pazar payı aldığı Hırvatistan'da İtalya (% 16), Almanya (% 14) , Avusturya (% 11), Polonya (% 8) diğer önemli tedarikçi ülkelerdir.

AB ve Türkiye'ye gümrük vergilerinin yüzde sıfır olarak uygulandığı Hırvatistan'da, MFN ülkelerine uygulanan gümrük vergisi oranı % 5-6,5 arasında değişmektedir.

Hırvatistan - Düzenlenen Önemli Fuarlar